

Analýza kvalifikace, rozvoje a odborné přípravy zaměstnanců městského úřadu

Lenka Filáková

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Vyšší odborná škola ekonomická
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka FILÁKOVÁ**
Osobní číslo: **M081020**
Studijní program: **B 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Marketing**

Téma práce: **Analýza kvalifikace, rozvoje a odborné přípravy
zaměstnanců městského úřadu**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- **Důkladně nastudujte literaturu a právní normy související se zvoleným tématem.**
- **Popište a analyzujte stav kvalifikace, rozvoje a odborné přípravy zaměstnanců územních samosprávných celků.**

II. Praktická část

- **Charakterizujte organizaci Města Valašské Klobouky a její organizační členění.**
- **Analyzujte současný stav kvalifikace, rozvoje a odborné přípravy zaměstnanců Městského úřadu Valašské klobouky.**
- **Na základě předchozí analýzy vyhodnoťte systém vzdělávání a navrhněte možná opatření.**

Závěr

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

[1] ARMSTRONG, M. Řízení lidských zdrojů. Havlíčkův Brod : Grada Publishing, 2002. 856 s. ISBN 80-247-0469-2.

[2] Česko. Úřad vlády. Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech. Vyd. 1. Is.I.I : Praha : Úřad vlády České republiky, Odbor řízení lidských zdrojů ve správních úřadech, 2006. 23 s. ISBN 80-86734-90-0.

[3] DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. Management lidských zdrojů. Vyd. 1. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

[4] KOUBEK, J. Řízení lidských zdrojů : Základy moderní personalistiky. Vyd. 4. Praha : Management Press, 2007. 491 s. ISBN 978-80-7261-168-3.

[5] KUTÁČEK, S., REKTOŘÍK, J. Kontrola jako nástroj řízení a podmínky efektivnosti veřejného sektoru a místo NKÚ v tomto procesu. In STECKOVÁ, Y. a kol. Faktory efektivnosti fungování veřejného sektoru a obecné poznatky o vlivu řízení veřejného sektoru na rozvoj regionů. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2005. 243 s. ISBN 80-210-3623-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ema Vašíčková**
EXT.

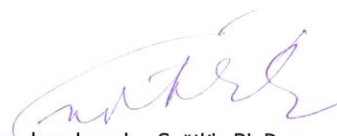
Datum zadání bakalářské práce: **25. února 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2011**

Ve Zlíně dne 22. března 2011

PaedDr. Josef Rydlo
zast. děkanka

doc. Ing. Jaroslav Světlík, Ph.D.
zast. ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
 - bez omezení;
 - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 26. 4. 2011

Fláková J.

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou kvalifikace, rozvoje a odborné přípravy zaměstnanců územně samosprávných celků. V teoretické části je přiblížen systém vzdělávání úředníků územně samosprávných celků včetně příslušných právních předpisů stanovujících jednak kvalifikační podmínky, které musí splňovat při nástupu do zaměstnání, a jednak podmínky jejich dalšího vzdělávání v průběhu trvání zaměstnaneckého poměru. V analytické části bakalářské práce jsou uvedeny konkrétní problémy vzdělávání úředníků Městského úřadu Valašské Klobouky včetně řízení i financování vzdělávání, zhodnocení systému vzdělávání z pohledu úředníků Městského úřadu Valašské Klobouky dotazníkovým šetřením, návrh možných opatření ke zlepšení stávající situace a vyhodnocení systému vzdělávání úředníků územních samosprávných celků.

Klíčová slova:

Úředník, zaměstnanec, územní samosprávné celky, vzdělávání, odborná příprava, městský úřad, lidské zdroje, kvalifikace.

ABSTRACT

This exploration study concerns an analyzes of qualification, development and specialist training of municipality employees.

The theoretical part focusses on the education system of municipality civil servants including the legal regulations concerning qualification requirements needed at the accession to employment and then the continual education requirements during the employment.

The analytic part of the study covers particular problems of civil servants' education of Valasske Klobouky municipality including management and funding of education, evaluation of education system from civil servants' point of view using the questionnaire method, suggestion of possible actions to improve the situation and evaluation of education system of civil servants in municipalities in general.

Keywords:

civil servant, employee, municipality, education, specialist training, council, human resources, qualification

Ráda bych touto cestou poděkovala všem, kteří mi byli nápomocni při zpracování této bakalářské práce. Děkuji především Ing. Emě Vašíčkové, vedoucí mé bakalářské práce, za odborné vedení, dále za čas, cenné rady a připomínky, které mi při zpracování práce věnovala.

„Vzdělanost je schopnost rozumět jiným.“

Goethe

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ANALÝZA KVALIFIKACE, ROZVOJE A ODBORNÉ PŘÍPRAVY ÚŘEDNÍKŮ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	11
1.1 SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ.....	13
1.1.1 Územní samosprávné celky a jejich členění.....	15
1.1.2 Zákony upravující vzdělávání, kvalifikaci a odbornou přípravu úředníků územní samosprávy.....	16
1.1.3 Působnost Ministerstva vnitra ČR v oblasti vzdělávání úředníků a vzdělávací instituce	23
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
2 PRAKTICKÉ PROBLÉMY VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ MĚSTSKÉHO ÚŘADU VALAŠSKÉ KLOBOUKY	28
2.1 CHARAKTER ORGANIZACE A JEJÍ ORGANIZAČNÍ ČLENĚNÍ	29
2.1.1 Vznik úřadu s rozšířeným výkonem státní správy a jeho personální obsazení	33
2.1.2 Současné organizační členění úřadu.....	36
2.2 PROHLUBOVÁNÍ KVALIFIKACE A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ.....	41
2.2.1 Vstupní vzdělávání	42
2.2.2 Zvláštní odborná způsobilost.....	43
2.2.3 Vzdělávání vedoucích úředníků	45
2.2.4 Průběžné vzdělávání.....	45
2.3 ŘÍZENÍ A FINANCOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ.....	46
2.3.1 Plánování vzdělávání úředníků	46
2.3.2 Financování vzdělávání úředníků z vlastních zdrojů města Valašské Klobouky.....	49
2.3.3 Projekt „Vytvoření a zavedení efektivního systému řízení a rozvoje lidských zdrojů v organizaci“	52
2.4 HODNOCENÍ SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ Z POHLEDU ÚŘEDNÍKŮ MĚSTSKÉHO ÚŘADU VALAŠSKÉ KLOBOUKY	53
3 VYHODNOCENÍ SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	56
ZÁVĚR	58
SCHLUSS	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	63
SEZNAM OBRÁZKŮ	64
SEZNAM TABULEK	65
SEZNAM PŘÍLOH	66

ÚVOD

Právní předpisy upravující postavení zaměstnanců orgánů územní samosprávy se podrobně zabývají kvalifikačními předpoklady zaměstnanců. Stanoví, jaké kvalifikační podmínky musí splňovat při nástupu do zaměstnání a jak se musí vzdělávat v průběhu trvání zaměstnaneckého poměru.

Protože jako zaměstnanec orgánu územní samosprávy, který v rámci plnění pracovních úkolů, vykonává i státní správu, musela jsem při vstupu do zaměstnání prokazovat určitý stupeň dosaženého vzdělání a průběžně se musím podrobovat nejrůznějším školením a vzdělávacím programům, zajímalo mě, zda vzdělávání pracovníků ve státní správě a územní samosprávě má nějaký systém, zda je vzdělávání na jednotlivých úsecích propojeno a zda jsou podmínky vzdělávání na jednotlivých úsecích veřejné správy obdobné nebo alespoň srovnatelné. Z tohoto důvodu jsem se o vzdělávání zaměstnanců začala zajímat více a za téma své bakalářské práce jsem si zvolila problematiku rozvoje a odborné přípravy zaměstnanců územně samosprávných celků.

Před zpracováním samotné bakalářské práce bylo nutné prostudovat odbornou literaturu týkající se problematiky marketingu, managementu (a to zejména personálního – řízení lidských zdrojů) a získané informace srovnat se systémem kvalifikace, rozvoje a odborné přípravy vzdělávání úředníků územních samosprávných celků, které je dáno zákony, prováděcími předpisy a nařízeními vlády.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je provést na základě provedené analýzy systému vzdělávání zaměstnanců i uvolněných zastupitelů, začleněných do organizační struktury Městského úřadu Valašské Klobouky, zhodnocení systému stavu kvalifikace a odborné přípravy zaměstnanců územní samosprávy. Vedle hodnocení tohoto systému vzdělávání bych se chtěla zaměřit i na porovnání kvality vzdělávání na jednotlivých úsecích vykonávané správy a chtěla bych se pokusit navrhnout řešení, která by mohla vést ke zkvalitnění a atraktivitě průběžného vzdělávání zaměstnanců územní samosprávy. Z vlastní praxe totiž vím, že mnohé vzdělávací akce, které je umožněno zaměstnancům absolvovat, nepřinášejí žádný efekt a spíše připravují o čas jak ty, kteří by se měli vzdělávat, tak ty, kteří jim vzdělávání zprostředkují.

ITEORETICKÁ ČÁST

1 ANALÝZA KVALIFIKACE, ROZVOJE A ODBORNÉ PŘÍPRAVY ÚŘEDNÍKŮ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Pojem lidský kapitál pochází od Schulze z roku 1961, ovšem s myšlenkou investování tohoto kapitálu poprvé přišel v roce 1776 Adam Smith, který upozornil na to, že lidé s různou úrovní vzdělání a kvalifikace mají mít odlišnou odměnu za vykonanou práci.¹ Úspěch na trhu je dnes stále více podmíněn „inteligentní výrobou“, která souvisí s rozvojem znalostí, dovedností a s hledáním nových řešení, tj. vytváření „firemní inteligence“. Investice do znalostí představuje nejvýhodnější investici s vysokou návratností. Svou velmi důležitou roli má i firemní komunikace, pomocí které mohou zaměstnanci získávat nové informace, pohledy i zkušenosti.² Ehrenberg a Smith (1994) konstatovali, že teorie lidského kapitálu „chápe pracovníky jako ztělesnění souboru dovedností, které si mohou zaměstnavatelé pronajmout“.³

Obr. 1. Základní rozdělení managementu⁴

¹ ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů*. Havlíčkův Brod : Grada Publishing, 2002. 856 s. ISBN 80-247-0469-2.

² BARTÁK, Jan. *Vzdělávání ve firmě*. 1. vyd. Praha : Alfa Publishing, 2007. 164 s. ISBN 978-80-86851-68-6.

³ ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů*. Havlíčkův Brod : Grada Publishing, 2002. 856 s. ISBN 0-247-0469-2. cit. s. 72.

⁴ KUBÍK, Josef. *Management*. (přednáška) Zlín : Obchodní akademie Tomáše Bati a Vyšší odborná škola Zlín.

Řízení lidských zdrojů, neboli personální management, je důležitou součástí managementu a zahrnuje činnosti týkající se zaměstnaneckých vztahů, které ovlivňující výkonnost jak zaměstnanců, tak organizací.⁵

Předmětem personálního managementu je:

- specifikace požadavků na funkční/pracovní místo,
- personální agenda,
- plánování lidských zdrojů,
- získávání a výběr pracovníků,
- hodnocení pracovníků a jejich výkonů,
- odměňování pracovníků,
- ochrana při práci a podmínky práce,
- organizace dalšího vzdělávání,
- zabezpečení pracovních podmínek a sociální péče.⁶

„**Zaměstnanec** je jedním z účastníků pracovněprávního vztahu, který se zavazuje vykonávat určitou závislou činnost pro zaměstnavatele. Pro účely různých zákonů se často pojem zaměstnance rozšiřuje (např. společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným vzhledem k sociálnímu a zdravotnímu pojištění nebo dani z příjmů). Často se používá i starší výraz „pracovník“.⁷

„**Úředníkem** se může stát fyzická osoba, která je státním občanem České republiky, popřípadě fyzická osoba, která je cizím státním občanem a má v České republice trvalý pobyt, /4/ dosáhla věku 18 let, je způsobilá k právním úkonům, je bezúhonná, ovládá

⁵ VEBER, J. a kol. *Základy managementu : pro střední školy*. 2. vyd. dotisk. Praha : Fortuna , 2003. 136 s. ISBN 80-7168-654-9.

⁶ VEBER, J. a kol. *Základy managementu : pro střední školy*. 2. vyd. dotisk. Praha : Fortuna , 2003. 136 s. ISBN 80-7168-654-9. cit. s. 70.

⁷ Business center. Slovník pojmů. [online]. [cit. 2011-4-20]. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pojmy/p154-zamestnanec.aspx>>.

jednací jazyk /5/ a splňuje další předpoklady pro výkon správních činností stanovené zvláštním právním předpisem.“⁸

„Z hlediska marketingu je základním produktem veřejné správy vždy určité území (obec, kraj, město, stát). Jádrem tohoto produktu jsou potom vlastnosti (hodnoty), které od něj obyvatelé i návštěvníci očekávají, kterými se dostalo do povědomí veřejnosti.“⁹ Vlastním produktem města je nabídka služeb, o jejichž kvalitách svědčí konkrétní ukazatele. Obce i města se nachází v konkurenčním prostředí, proto musí mít různé informace, jelikož se snaží získat investory, vytvořit nové pracovní příležitosti, zvýšit návštěvnost města a zajistit spokojenost občanů kvalitními službami v oblasti zdravotnictví, dopravy, školství, kultury a sportu apod.

1.1 Systém vzdělávání úředníků územních samosprávných celků

Pojem **veřejná správa** nelze definovat jednoznačně, protože neexistuje žádný právní předpis nebo zákon, který by se touto problematikou zabýval. Je zřizována státem a zabývá se správou věcí veřejných ve veřejném zájmu. Na veřejnou správu lze pohlížet ze dvou hledisek, a to jako na činnost, kterou se zabývá, tak na souhrn institucí, které tyto činnosti vykonávají ať už přímo nebo zprostředkovaně.¹⁰

Můžeme říci, že veřejnou správou jsou činnosti vykonávané záměrně, ve veřejném zájmu, jsou regulovány právním řádem a jsou mnohem více dozorovány. Přestože je veřejná správa odlišná od správy soukromé, která je volnější a je motivována soukromým zájmem podnikatele, občas se prolínají (např. vydání stavebního povolení podnikateli za účelem rozšíření jeho provozovny). S veřejnou správou se setkáváme v každodenním životě, aniž bychom si to uvědomovali, např. s činností matriky a evidence obyvatel (narození dítěte, změna jména nebo adresy atd.). Výsledky činností veřejné správy jsou velmi různorodé, což je dáno především typem organizace i agendou, kterou vykonává. Jiný produkt bude např. ve školství, zdravotnictví, službách apod. Veřejná správa z hlediska činnosti

⁸ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Komunikace s veřejností, public relations, lobování, marketing ve veřejné správě. [online]. [cit. 2011-4-13]. Dostupné na WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sprava/priprava/vzorvzd/kapit_5.pdf>.

¹⁰ BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa*. 1. vyd. Tiskárna Mašek a spol., Benešov : Institut pro místní správu Praha, 2003. 96 s.

v systému dělby státní moci vykonává moc zákonodárnou, výkonnou a soudní. Jedná se o provázaný systém.¹¹

Veřejná správa jako souhrn institucí má několik různých členění. Velmi významné je členění institucí podle míry zapojení do veřejné správy. Tyto subjekty vykonávají veřejnou správu přímo. Jsou to ministerstva, ostatní ústřední správní úřady, územní správní úřady, veřejné ozbrojené a neozbrojené sbory, orgány obcí i krajů a další instituce. Dále se jedná o orgány vykonávající a ovlivňující veřejnou správu - parlament, vláda, Ústavní soud, obecné soudy a další. Důležité je taktéž členění uvnitř skupiny institucí, přímo vykonávajících veřejnou správu, což je stát, územní samosprávné celky a jiné subjekty. Z hlediska územního členění se rozlišuje úroveň střední (celostátní, republiková) a územní (regionální).¹²

Do roku 1990 byla jen **státní samospráva**. Po roce 1990 se stávají součástí veřejné správy i nestátní instituce, a to obce a po roce 2000 i kraje. Roku 2003 došlo ke zrušení okresních úřadů a jejich činnosti ve veřejné správě jsou delegovány na obce i kraje. Veřejná správa, kterou vykonává stát prostřednictvím svých orgánů (vláda, ministerstva, ostatní ústřední správní úřady, odborné územní správní úřady, veřejné ozbrojené sbory a jiné veřejné sbory), nazýváme **státní správa**. Činnost státní správy lze rozdělit podle funkcí, kterou plní, na podzákonnou (je vázána zákony), výkonnou (vykonává zákony) a nařizovací (uplatňuje mocenské nástroje). Dovoluje-li to zákon, přenáší stát výkon státní správy na nestátní subjekty (orgány územních samospráv). Hovoříme o tzv. přenesené působnosti obcí a krajů. Územní samospráva je veřejná správa, kterou vykonávají jiné subjekty než stát (obce, kraje, hlavní město Praha). Činnost územních samospráv nemá povahu státně mocenskou jako státní správa, je dána Ústavou České republiky (právo na samosprávu obcí i krajů, článek VIII). Jednotlivé územní samosprávné celky mohou podstatně lépe než stát řešit různé lokální i regionální problémy, které se jich přímo dotýkají.¹³

¹¹ BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa*. 1. vyd. Tiskárna Mašek a spol., Benešov : Institut pro místní správu Praha, 2003. 96 s.

¹² BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa*. 1. vyd. Tiskárna Mašek a spol., Benešov : Institut pro místní správu Praha, 2003. 96 s.

¹³ BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa*. 1. vyd. Tiskárna Mašek a spol., Benešov : Institut pro místní správu Praha, 2003. 96 s.

1.1.1 Územní samosprávné celky a jejich členění

„**Územní samosprávné celky** jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu.“¹⁴ „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“¹⁵ Jejich postavení, vymezení činnosti i jejich působnost je dána příslušnými zákony.

Kraj je vymezen zákonem č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o krajích“). V jeho jednotlivých částech jsou přesně závazná zákonná ustanovení, kterými se musí tento územně samosprávný celek řídit. Obsahuje obecná ustanovení kraje (jeho postavení a orgány, obecně závazné vyhlášky a nařízení, ukládání pokut právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám, jeho občané), působnost kraje (samostatná a přenesená), orgány (zastupitelstvo, rada, hejtman, zvláštní orgány, krajský úřad), orgány zastupitelstva a rady (výbory, komise), dozor (nad vydáváním a obsahem nařízení krajů a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů krajů v přenesené působnosti), kontrola výkonu v samostatné a přenesené působnosti kraje, vztah ministerstev a vlády k územním samosprávným celkům.¹⁶

Stejně tak **obec** je vymezena zákonem č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích (obecních zřízeních), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“). Součástí tohoto zákona jsou opět obecná ustanovení (postavení obcí, občané, území obce a jeho změny), samostatná působnost obce (hospodaření, spolupráce mezi obcemi a obcemi jiných států, sankce, volby do zastupitelstev obcí a místní referendum), přenesená působnost, orgány obce (zastupitelstvo a jeho pravomoci, rada, starosta, obecní úřad), orgány zastupitelstva a rady obce (výbory, komise), dozor (nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí i v samostatné působnosti, dozor nad vydáváním a obsahem nařízení obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v přenesené působnosti, dozor nad vydáváním a obsahem usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů městských obvodů a městských

¹⁴ Zákon č. 91/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ Zákon č. 91/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

částí územně členěných statutárních měst), kontrola výkonu samostatné působnosti a přenesené působnosti, statutární města.¹⁷

Hlavní město Praha je také obcí a postavení její i městských částí, vymezení činnosti a působnost je dána zákonem č. 131/2000 Sb. ze dne 13. dubna 2000 o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, které jsou téměř shodné se zákonem o obcích.

1.1.2 **Zákony upravující vzdělávání, kvalifikaci a odbornou přípravu úředníků územní samosprávy**

„**Vzdělávání** je plánovitá činnost, která má jednotlivci nebo skupině vzdělávaných pomoci dosáhnout požadované způsobilosti, naučit se dělat správné věci správně a využívat osvojených znalostí a dovedností v praxi.“¹⁸

Cílem vzdělávání zaměstnanců je zvýšení nebo prohloubení kvalifikace zaměstnanců, zvýšení jak produktivity práce jednotlivců, tak celé organizace.

Do oblasti vzdělávání zaměstnanců je zahrnuta:

- orientace - krátkodobá a efektivní adaptace v organizaci,
- prohlubování kvalifikace (doškolování) – odborné přizpůsobení zvláštním požadavkům pracovních míst,
- rekvalifikace – získávání nových znalostí nutných k výkonu prací na novém místě,
- profesní rehabilitace – vrácení na původní místo (např. z důvodu dlouhodobé nemoci).¹⁹

„**Rozvoj vzdělávání** je komplexem aktivit zaměřených na zvyšování osobního potenciálu jedince. Měl by představovat trvalý proces probíhající po celý aktivní život člověka zahrnující průběžné vzdělávání, růst a změny.“²⁰

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ BARTÁK, Jan. *Vzdělávání ve firmě*. 1. vyd. Praha : Alfa Publishing, 2007. 164 s. ISBN 978-80-86851-68-6.

¹⁹ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

²⁰ BARTÁK, Jan. *Vzdělávání ve firmě*. vyd. 1. Praha : Alfa Publishing, 2007. 164 s. ISBN 978-80-86851-68-6, cit. s. 11.

Hranici mezi vzděláváním a jeho rozvojem nelze přesně určit. Jsou uskutečňovány různými způsoby jako např. školení (různé kurzy), školení na pracovištích (instruktáže, koučink, ...), dnes velmi oblíbené on-line kurzy s využitím výpočetní techniky, samostudium (literatura, časopisy, ...) a širší možnosti učení (praxe, studijní pobyty, ...).²¹

Systematické vzdělávání zaměstnanců je stále se opakující cyklus činností obsahující jak specifické potřeby vzdělávání a rozvoje a cíle hlavní organizační strategie.

Systematické vzdělávání tvoří základní fáze:

- zjištění potřeb,
- plánování a stanovení finančního rozpočtu,
- samotná realizace,
- výsledky efektivnosti procesu, jejich zobrazení v dalším cyklu, jedná se o stále zdokonalování v uzavřeném procesu.²²

Formy vzdělávání zaměstnanců:

- a) *Řízené vzdělávání (neformální)* – vykonávané přímo na pracovišti při pracovní činnosti, prováděné pod dohledem zkušeného spolupracovníka nebo interního školitele.
- b) *Řízené vzdělávání (formální)* – koná se mimo pracoviště (např. školicí výukové místnosti, jídelna), vykonávají školitelé interní i externí.
- c) *Řízené vzdělávání* – prováděné mimo areál firmy (institucionalizované), vzdělávání na úrovni středních, vysokých škol a vzdělávacích subjektů, dlouhodobé vzdělávání – stáže, studijní pobyty, pracovní cesty. Využívají i organizace veřejné a státní správy.
- d) *Neřízené vzdělávání (informální)* – vzdělávání přímo na pracovišti sledováním práce jiných.

²¹ BARTÁK, Jan. *Vzdělávání ve firmě*. vyd. 1. Praha : Alfa Publishing, 2007. 164 s. ISBN 978-80-86851-68-6.

²² DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

e) *Neřízené vzdělávání (interpersonální)* – koná se mimo pracoviště, příjem nových informací mimo vzdělávání nebo práci.

f) *Neřízené vzdělávání (sebevzdělávání)* – neprobíhá v zaměstnání, jedná se o celoživotní vzdělávání, odpovědnost za svůj rozvoj, znalosti, dovednosti.²³

Metody vzdělávání na pracovišti:

- *instruktáž při výkonu práce* (návuk nového pod dozorem zkušenějšího zaměstnance), *asistování* (spolupráce při plnění určitého úkolu), *rotace práce* (střídání pracovních míst – úkonů), *coaching, mentoring a counselling* (dlouhodobé a nepřetržité osvojování schopností, dovedností pod dohledem školitele).²⁴

Metody vzdělávání mimo pracoviště:

- *přednáška* (seminář s diskuzí), *demonstrování* (názorné, praktické vyučování), *workshop a případové studie* (ve stanoveném čase vyřešit reálnou nebo smyšlenou situaci, vzdělávání písemnou formou - brainstorming), *simulace* (vytváření podobných modelových situací), *hraní rolí – manažerské hry* (procvičování dovedností člověka podle daného scénáře), *assessment centre* (konfrontace účastníka s reálnými simulacemi, studiem při pracovních činnostech předložených zaměstnanci v různých časových intervalech), *outdoor training* (seznámení s manažerskou prací na otevřeném prostranství s využitím sportovních aktivit).²⁵

Metody vzdělávání na rozhraní mezi pracovištěm a mimo pracoviště:

- *pracovní porady* (výměna zkušeností, názorů, postojů v rámci celé organizace), *poradenství* (motivace k seberozvoji, zejména vedoucí pracovníci), *action learning* (vzdělávání a rozvoj na základě nově vzniklých situací – nepoznaných), *trainee programs* (příprava nadějných zaměstnanců k řešení složitých situací ve vedoucích funkcích, vhodná pro absolventy), *samostudium a distanční vzdělávání* (není nutná osobní účast při vzdělávání, nejčastěji využívají starší zaměstnanci k získávání dalších vědomostí),

²³ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

²⁴ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

²⁵ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

e-learning (počítačové a on-line vzdělávání, kdykoliv a kdekoliv přístupné – virtuální školicí místnosti, výhody – podmaňuje si vzdálenosti, šetří čas a náklady, studijní materiály volně přístupné, zprostředkování diskuzí, zvýšení aktivit vzdělávaného a odstranění subjektivního hlediska hodnocení zaměstnance).²⁶

Při **vyhodnocování výsledků vzdělávání a účinnosti vzdělávacího programu** je největším problémem stanovení správných kritérií hodnocení a stanovení vhodné doby pro vyhodnocení, zda po skončení kurzu nebo s časovým odstupem.

„Kvalifikace a vzdělání jako kvalitativní charakteristiky jsou obtížně kvantifikovatelné a jejich úroveň nebo velikost změny lze zjistit jen nepřímou.“²⁷ Z toho taky vyplývá

rozmanitost kritérií a vyhodnocení postupů:

- porovnání výsledků testů psaných před vzdělávacím programem a po jeho skončení,
- monitorování vzdělávacího programu,
- změřit přínos vzdělávání pomocí ekonomických ukazatelů (např. snížení nákladů, zvýšení prodeje, produktivity práce apod.).²⁸

Hodnocení výsledků se člení na dílčí hodnocení, s otázkami zaměřenými zejména na:

- využití vhodných metod vzdělávání, technická vybavenost apod.,
- reakce, postoje a názory účastníků vzdělávání,
- množství znalostí, dovedností získaných vzděláváním,
- získané dovednosti aplikovat v praxi.²⁹

Vzdělávání úředníků je upravováno zákonem č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednicích územních samosprávných celků a jejich vzdělávání, ve znění pozdějších

²⁶ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

²⁷ KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů : Základy moderní personalistiky*. 4. vyd. Praha : Management Press, 2007. 491 s. ISBN 978-80-7261-168-3. cit. s. 274.

²⁸ KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů : Základy moderní personalistiky*. 4. vyd. Praha : Management Press, 2007. 491 s. ISBN 978-80-7261-168-3.

²⁹ KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů : Základy moderní personalistiky*. 4. vyd. Praha : Management Press, 2007. 491 s. ISBN 978-80-7261-168-3.

předpisů (dále jen „zákon o úřednících“). Jsou v něm specifikovány základní pojmy a všechny činnosti spojené s personální otázkou a pracovním poměrem zaměstnanců (úředníků) těchto organizací (přijetí a výběr nových pracovníků, trvání pracovního poměru i jeho ukončení). Dále jsou v něm obsaženy základní povinnosti včetně přesně daných podmínek vzdělávání úředníků, vedoucích úředníků a vedoucích úřadů. Územní samosprávné celky vytváří plány vzdělávání jednotlivých úředníků, samy je zajišťují u příslušných akreditovaných institucí a taky je financují. Vzdělávání úředníků lze rozdělit na vstupní, ověření odborné způsobilosti a průběžné.³⁰

Vstupní vzdělávání musí úředník absolvovat nejpozději do tří měsíců od vzniku pracovního poměru. Dále zákon upozorňuje na to, že úředník musí znát veškeré základní informace týkající se veřejné správy, veřejného práva, financí i etiky. Měly by mu být známy dovednosti a návyky nezbytné pro výkon správních činností. Předností dobrého úředníka jsou i organizační a komunikační schopnosti.

Úředníci územních samosprávných celků se povinně **vzdělávají průběžně** ve svých oborech formou různých kurzů a školení, příp. se zúčastňují i jazykových kurzů. O účasti úředníka na těchto akcích rozhoduje vedoucí příslušného úřadu v souladu s potřebami územního samosprávného celku a plánem vzdělávání.

Ověření odborné způsobilosti představují důležitou kapitolu vzdělávání každého úředníka, zejména svou náročností. Představují souhrn znalostí a dovedností důležitých pro výkon správních činností územního samosprávného celku. Zkouška se skládá z písemné a ústní části obecných i odborných znalostí. Obecnou část tvoří základy veřejné správy, obecné znalosti o činnostech a fungování územního samosprávného celku, zákon o obcích, zákon o krajích a zákon o hlavním městě Praze a znalosti správního práva včetně jeho aplikací v praxi. Zkoušky odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků jsou pořádány příslušnými ministerstvy, která vydávají osvědčení o složení této zkoušky. Jestliže úředník nesloží písemnou nebo ústní zkoušku, může ji opakovat ještě dvakrát, a to nejdříve do 30 a nejpozději do 90 dnů od neúspěšné části zkoušky.³¹

³⁰ Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednících územních samosprávných celků a jejich vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednících územních samosprávných celků a jejich vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Zkoušky odborné způsobilosti se skládají z obecné a zvláštní (odborné) části. „Obecná část zahrnuje znalost základů veřejné správy, zvláště obecných principů organizace a činnosti veřejné správy, znalost zákona o obcích, zákona o krajích, zákona o hlavním městě Praze a zákona o správním řízení a schopnost aplikace těchto znalostí. Zvláštní část zahrnuje znalosti nezbytné k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem, zvláště znalost působnosti orgánů územní samosprávy a územních správních úřadů vztahující se k těmto činnostem a schopnost jejich aplikace“.³²

„**Úředník územního samosprávného celku**, který vykonává správní činnosti stanovené vyhláškou č. 512/2002 Sb. ze dne 28. listopadu 2002 o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, má povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost, a to do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnosti, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.“³³ V tomto prováděcím předpisu je uveden výčet správních činností i s jejich popisem, které lze vykonávat jen po absolvování zkoušek odborné způsobilosti, pokud nemá úředník rovnocenné vzdělání. Dále jsou ve vyhlášce uvedeny skutečnosti týkající se přihlášení na zkoušky odborné způsobilosti a obsah přihlášky, průběh celé zkoušky i postup v případě jejího neúspěšného vykonání a dále náplně jednotlivých správních činností, k jejichž výkonu je nezbytné prokázat se zkouškou odborné způsobilosti.³⁴

Vedoucí úředníci i vedoucí úřadu jsou povinni absolvovat tato školení odborné způsobilosti nejpozději do dvou let ode dne, kdy začali svou funkci vykonávat a musí ve své funkci setrvat nejméně po dobu tří let ode dne vykonání této zkoušky. Jestliže by došlo k porušení této tříleté lhůty, musel by úředník územnímu samosprávnému celku nahradit náklady spojené s tímto školením. Zkoušky odborné způsobilosti nemusí absolvovat úředník, který získal vzdělání stanovené zvláštním právním předpisem

³² Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002, o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³³ Institut pro místní správu Praha [online]. [cit. 2011-3-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.institutpraha.cz/zkusebni-rad>>.

³⁴ Vyhláška č. 512/2002 Sb. ze dne 28. listopadu 2002 o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů.

v bakalářských nebo magisterských studijních programech, příp. bylo-li ministerstvem vydáno osvědčení o rovnocennosti vzdělání.³⁵

Rovnocennost vzdělání úředníků územních samosprávných celků je dána prováděcím předpisem k zákonu o úřednících územních samosprávných celků, tj. vyhláškou č. 511/2002 Sb. ze dne 28. listopadu 2002 o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, kterou vydalo Ministerstvo vnitra. Ve vyhlášce jsou přesně definovány klasifikace kmenových oborů vzdělávání, studijní programy a specifikovány konkrétní činnosti, které mohou úředníci vykonávat vzhledem ke svému dosaženému vysokoškolskému vzdělání, aniž by měli povinnost účastnit se vstupního vzdělávání, zkoušek odborné způsobilosti a vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů.³⁶

Specifické postavení některých úředníků územních samosprávných celků vyžaduje i zvláštní ustanovení o jejich vzdělávání. Zákon č. 108/2006 Sb. ze 14. března 2006 o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů tak má vlastní ustanovení o vzdělávání úředníků v této oblasti. V části osmé zákona nazvané „*předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka*“ přímo stanoví, jaké formy dalšího vzdělávání musí sociální pracovník absolvovat, aby splnil předpoklady pro výkon funkce.

Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce s účinností od 1. 7. 2007, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), je zákonem podpůrným k zákonu o úřednících územních samosprávných celků, tzn. že pokud některé věci neřeší zákon o úřednících, není to v něm zakotveno, pak hledáme možné řešení v zákoníku práce. Tento zákoník zrušil dříve platný zákoník práce č. 65/1965 Sb. a upravuje právní odvětví pracovního práva. Vymezuje subjekty pracovního práva, zabývá se pracovním poměrem, jeho vznikem, průběhem, změnou i zánikem, ale taky živností. Pouze ve veřejné správě vzniká pracovní poměr jmenováním, kdežto stávající pracovní poměry v soukromé sféře mají vznikat uzavřením pracovní smlouvy. Zákoník práce řeší otázky týkající se prací, které jsou

³⁵ Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednících územních samosprávných celků a jejich vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Vyhláška č. 511/2002 Sb. ze dne 28. listopadu 2002 o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů.

vykonávány mimo pracovní poměr, ale i případnou odpovědnost za vzniklé škody způsobené v pracovním poměru.³⁷

Jednou z nejdůležitějších povinností zaměstnavatele je zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci (dále jen „BOZP“). Tuto problematiku řeší především zákoník práce, který je doplněn dalšími zákony, na něž navazuje „prováděcí legislativa ve formě nařízení vlády a vyhlášek“.³⁸ Definuje-li legislativa některé požadavky obecně, případně odkazuje-li na určité hodnoty, řídí se subjekt platnou normou Českou státní normou (ČSN).

Zaměstnavatel zajišťuje pro své zaměstnance pravidelná školení BOZP, která jsou povinná. Pravidelnost těchto školení závisí především na výskytu nových rizik, případně změně rizik (např. změna pracoviště, zavádění nové výroby, nových technologií, apod.). K dalším povinnostem zaměstnavatele patří monitorování zdravotního stavu svých zaměstnanců. Tyto lékařské prohlídky jsou nutné zejména u profesí, u kterých lze předpokládat změny zdravotního stavu zaměstnance v souvislosti s pracovní činností.³⁹

1.1.3 Působnost Ministerstva vnitra ČR v oblasti vzdělávání úředníků a vzdělávací instituce

Působnost Ministerstva vnitra v oblasti vzdělávání úředníků je dána ustanovením § 35 odst. 1 zákona o úřednících. Podle tohoto ustanovení vykonává ministerstvo celou řadu činností od organizace vzdělávání úředníků přes rozhodování o akreditačních komisích až po činnost kontrolní. Kromě toho ministerstvo spolupracuje i v oblasti vzdělávání s ostatními ústředními správními úřady i s kraji.

K zabezpečení působnosti v oblasti vzdělávání úředníků zřídilo ministerstvo zvláštní státní příspěvkovou organizaci – Institut pro místní správu Praha. Řadu činností v oblasti vzdělávání vykonává i Odbor efektivní veřejné správy Ministerstva vnitra.

³⁷ Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce s účinností od 1. 7. 2007, ve znění pozdějších předpisů.

³⁸ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4, cit. s. 247.

³⁹ DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

Institut pro místní správu Praha poskytoval a poskytuje všechny tři typy průběžného vzdělávání podle zákona o úřednících, tedy kurzy aktualizací, specializační i prohlubující. Vlastní vzdělávací činnost vykonává jednak na pracovišti v Praze, jednak ve vzdělávacím středisku Benešov. Má akreditovány vzdělávací programy pro všechny druhy prohlubování kvalifikace vymezené zákonem. V rámci těchto akreditačních programů provádí přípravu úředníků k ověření zvláštní odborné způsobilosti zkouškou, průběžné vzdělávání a vzdělávání vedoucích úředníků, vedoucích úřadů a volených zastupitelů územních samosprávných celků. Volné kapacity pak věnuje vzdělávání pro volené zastupitele, tedy vzdělávání, které není ošetřeno zákonem o úřednících, ale které lze přesto považovat za velmi důležité. Např. v roce 2009 pořádal institut cyklus kurzů pro starosty obcí.

Podle § 37 odst. 1 písm. r) zákona o úřednících je povinností ministerstva každoročně vypracovat a zveřejnit výroční zprávu o stavu vzdělávání úředníků samosprávných celků. Převážnou část této výroční zprávy zpracovává rovněž Institut pro místní správu. Ministerstvo přímo zpracovává jen tu část, která se týká jiných oblastí než oblasti zvláštních odborných způsobilostí, tedy zejména ostatní druhy prohlubování kvalifikace. Z výročních zpráv, které jsou zveřejňovány na internetových stránkách institutu, lze zjistit aktuální stav vzdělávání úředníků, druhy vzdělávacích programů i množství úředníků, kteří byli do jednotlivých programů zapojeni.

Ve vzdělávacím středisku Benešov je zpravidla vzdělávání úředníků organizováno ve vícedenních celcích, zakončených zkouškou. Naproti tomu jednodenní kurzy pořádá Institut v Praze. Např. v roce 2009 se vícedenních vzdělávacích kurzů ve středisku Benešov zúčastnilo 1749 úředníků ve 102 kurzech. Na pracovišti v Praze to bylo 796 úředníků v 61 kurzech.⁴⁰ Vzdělávací akce pořádané IMS jsou z hlediska zaměstnavatelů hodnoceny kladně a jsou velmi žádané. Jak bude naznačeno v praktické části, z hlediska úředníků však kladné hodnocení nepřevažuje.

Je třeba zmínit, že ověřovací zkoušce předchází školení, které probíhá v týdenních intervalech. Délka školení závisí na tom, zda se jedná o ověření způsobilosti z obou částí - obecné i odborné (2 týdny) nebo jen z jedné její části - odborné (1 týden). Samotná zkouška se koná v dalším samostatném týdnu. V praxi alespoň dosud platí, že pokud úředník již absolvoval ověřovací zkoušku z obecné části a přejde-li na práci jinou (začne

⁴⁰ Institut pro místní správu Praha: Výroční zpráva 2009 [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW: <http://www.institutpraha.cz/obj/obsah_fck/VZ_IMS_2009_web.pdf>.

vykonávat jiný druh správních činností), musí vykonat ověřovací zkoušku z této nové činnosti (jen odbornou část), která mu byla vedoucím úřadu svěřena. Ověřovací zkouška se skládá z písemného testu z obou částí (obecné i odborné), a jestliže jsou oba úspěšně splněny, může vykonat zkoušku ústní. Pokud úředník nevyhověl některé části zkoušky, může ji opakovat dvakrát, a to nejdříve po 30 dnech, nejpozději do 90 dnů ode dne, kdy ve zkoušce neuspěl. Opravné zkoušky si hradí úředník.

Zkoušející tvoří tříčlenná komise v čele s předsedou komise, je vytvořená ministerstvem. Je složená z odborníků jak na obecnou, tak na odbornou část zkoušky a rozhoduje většinou svých členů. O samotném průběhu a výsledku zkoušky vyhotovují protokol.⁴¹

Zvláštní působnost na úseku vzdělávání svěřuje Ministerstvu vnitra § 37 zákona o úřednících. Podle něho zajišťuje ministerstvo přípravu na zkoušku z obecné části i u těch vedoucích úředníků a vedoucích úřadů, kteří nespádají do působnosti ministerstva vnitra, ale do působnosti jiných ministerstev nebo dalších ústředních správních úřadů. Tato jiná ministerstva či ústřední správní orgány pak zajišťují pouze přípravu na zkoušku ze zvláštní části.

Ministerstvo může akreditovat vzdělávací instituce nebo vzdělávací programy na základě žádosti fyzické nebo právnické osoby na dobu tří let. Před skončením této lhůty lze požádat o její obnovení. O udělení akreditace rozhoduje akreditační komise složená z odborníků v oblasti veřejné správy, krajů a obcí, která je jmenována ministerstvem. Jejich vzdělávací činnosti jsou pravidelně kontrolovány ministerstvem. Pokud jsou zjištěny nějaké nedostatky a nejsou-li ve stanovené lhůtě odstraněny, může ministerstvo udělenou akreditaci odejmout. V takovém případě musí vzdělávací instituce nebo program zajistit pokračování ve vzdělávání ve stejném nebo podobném vzdělávacím programu nebo instituci, a to ve lhůtě stanovené ministerstvem. Za nesplnění této povinnosti může být ministerstvem uložena finanční pokuta až do výše 200 000 Kč.⁴²

Jelikož Institut pro místní správu Praha rozšířil svou nabídku vzdělávacích akcí a nyní zabezpečuje vzdělávání zaměstnanců ústřední státní správy i dalších správních úřadů,

⁴¹ Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002, o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

došlo v loňském roce ke změně názvu této příspěvkové organizace - Institut pro veřejnou správu Praha.⁴³

Obr. 2. Znak Institutu pro místní správu Praha⁴⁴

⁴³ Institut pro místní správu Praha mění svůj název na Institut pro veřejnou správu Praha. [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/institut-pro-mistni-spravu-praha-meni-svuj-nazev-na-institut-pro-verejnou-spravu-praha.aspx>>.

⁴⁴ [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.google.cz/search?tbm=isch&hl=cs&source=hp&biw=1276&bih=823&gbv=2&aq=f&aqi=&oq=&q=institut%20pro%20m%C3%ADstn%C3%AD%20spr%C3%A1vu>>.

II PRAKTICKÁ ČÁST

2 PRAKTICKÉ PROBLÉMY VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ MĚSTSKÉHO ÚŘADU VALAŠSKÉ KLOBOUKY

Město Valašské Klobouky se nachází v jihovýchodní části Zlínského kraje, cca 10 km od státních hranic se Slovenskem. Je to město s dávnou historií. První písemná zpráva o městě je z roku 1341 s názvem „Clobuk“ a od roku 1407 „Klobúk“. Název Valašské Klobouky město užívá od 80. let 19. století.

Z pohledu historie města a veřejné správy je třeba zmínit, že již v roce 1850 byla správa rozdělena na veřejnou a soudní. V tomto období se v Kloboukách nacházel politický úřad druhé instance – okresní soud. V roce 1855 došlo ke sloučení soudních a politických okresů a v dosavadních sídlech okresních soudů byly zřízeny smíšené okresní úřady s mocí soudní, politickou, berní i pokladní. Zrušení krajů bylo v roce 1860 a jejich pravomoci byly rozděleny mezi místodržitelství (Klobouky patřily moravskému) a mezi okresní úřady. Zrušením smíšených okresních úřadů r. 1868 byla oddělena politická a soudní správa. Vznikala okresní hejtmanství a okresní soudy, kdy i v Kloboukách se nacházel okresní soud a náležely hejtmanství uherskobrodskému. S drobnými změnami tato situace převládala až do r. 1949, kdy byly zřízeny nové kraje a došlo i ke zrušení dosavadní dvojkolejnosti okresů – politické i soudní. Okresní město Valašské Klobouky bylo součástí kraje Gottwaldov a do jeho působnosti patřilo 47 obcí. Ke zrušení dosavadních okresů došlo v r. 1960 a vznikají nové okresy, kdy jedním z nich, se širokou územní působností, se stává město Gottwaldov. Souběžně vznikají i nové krajské územní obvody.⁴⁵

Ve Valašských Kloboukách a jeho místních částech žije nyní asi 5191 obyvatel. Město Valašské Klobouky „je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.“⁴⁶

K městu Valašské Klobouky patří místní části: Lipina (k Valašským Kloboukám připojena v rámci administrativních integrací v roce 1976), Mirošov (připojen v roce 1964), Smolina (připojena v roce 1980). Po roce 1989 se od města osamostatnily tyto obce: Poteč (1. 1. 1991), Křekov a Vlachova Lhota (1. 1. 1992) a Tichov (1. 1. 1993).

⁴⁵ Historie města Valašské Klobouky. [online]. [2009-8-8]. Dostupné z WWW: <<http://www.valasskeklobouky.cz/>>.

⁴⁶ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Obr. 3. Znak Města Valašské Klobouky⁴⁷

2.1 Charakter organizace a její organizační členění

Organizace Města Valašské Klobouky vyplývá přímo ze zákona o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Každá obec si sama vytváří vlastní strukturu úřadu, vydává svůj organizační řád (tajemník úřadu), ve kterém je organizace členěna na odbory a oddělení. Příslušné kompetence jednotlivým útvarům jsou přidělovány radou města.

Činnost Města Valašské Klobouky lze dělit na výkon:

- samosprávy,
- přenesené státní správy.

Tyto činnosti, které nelze od sebe striktně rozdělit, se navzájem do značné míry prolínají.

„Rozdělení veřejné správy vykonávané orgány obcí na tzv. samostatnou (vlastní) a přenesenou (cizí) působnost má význam především z hlediska subjektu rozhodování.“⁴⁸

Do výkonu samostatné činnosti Města Valašské Klobouky mohou státní orgány a orgány kraje zasahovat jen tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen zákonem.“⁴⁹

Přenesenou působnost vykonává Město Valašské Klobouky jen ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, a to v souladu se zákony a jinými právními předpisy. Při výkonu přenesené působnosti se orgány města řídí usneseními vlády a směrnicemi ústředních právních úřadů a návrhy opatření, případně rozhodnutím krajského úřadu, které je

⁴⁷ [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW:

<<http://files.valnov.webnode.cz/200000325-da354dc292/M%C4%9Bsto%20Vala%C5%A1sk%C3%A9%20Klobouky.jpg>>.

⁴⁸ KOPECKÝ, Martin (1998): Právní postavení obcí. Základy obecního práva, Praha, Codex Bohemia.

⁴⁹ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

vyhotoveno v rámci kontroly výkonu přenesené působnosti. Město Valašské Klobouky dostává na výkon přenesené působnosti od státu příspěvky ze státního rozpočtu.

Obr. 4. Budova Městského úřadu Valašské Klobouky⁵⁰

Management Města Valašské Klobouky:

1) Zastupitelstvo města

Nejvyšší rozhodovací orgán obcí, zastupitelstvo, si volí sami občané ze svých řad, a to v pravidelných 4-letých intervalech v komunálních volbách.

Ve Valašských Kloboukách tvoří zastupitelstvo 21 zastupitelů. Podle politického zastoupení nemá v zastupitelstvu převahu žádná z politických stran. Většina zastupitelů byla zvolena voliči z kandidátek nezávislých kandidátů.

Složení členů Zastupitelstva Města Valašské Klobouky můžeme hodnotit i z hlediska:

- *dosaženého stupně vzdělání*
 - vysokoškolské vzdělání 12 členů
- *druhu výkonu povolání*
 - lékaři 2 členové
 - učitelé 2 členové
 - podnikatelé 7 členů

⁵⁰ [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW:
<<http://www.tuzemska-dovolena.cz/images/mista/valasske-klobouky-2.jpg>>

- ostatní 12 členů

2) Rada města

Ve Valašských Kloboukách má rada města sedm členů a schází se pravidelně každých 14 dnů. Zabývá se zabezpečením hospodaření města, provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem města, rozhoduje ve věcech města jako jediného společníka obchodní společnosti, vydává nařízení města, projednává a řeší návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva města nebo komisemi rady města, stanoví rozdělení pravomocí v městském úřadu, zřizuje a ruší odbory a oddělení městského úřadu (§ 109 odst. 2 zákona o obcích), na návrh tajemníka městského úřadu jmenuje a odvolává vedoucí odborů obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem, rozhoduje o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce, schvaluje organizační řád městského úřadu, plní úkoly stanovené zvláštním zákonem.

Rada obce může zřídit komise, které náměty a stanoviska předkládají radě obce. Rada města Valašské Klobouky zřídila komise: Komisi pro školství, kulturu a tělovýchovu, Likvidační a škodní komisi, Komisi stavební a památkovou, Grantovou komisi, Sociální komisi, Komisi pro rozvoj města a strategické plánování, Majetkovou komisi, Komisi státní a památkové péče, Redakční radu Zpravodaje.

Složení Rady Města Valašské Klobouky můžeme taky hodnotit z hlediska:

- *dosaženého stupně vzdělání*
 - vysokoškolské vzdělání 6 členů
 - středoškolské 1 člen
- *druhu výkonu povolání:*
 - učitelé 2 členové
 - podnikatelé 2 členové
 - uvolnění zastupitelé 2 členové
 - ostatní 1 člen

3) Starosta města

Ve Valašských Kloboukách starosta přímo řídí a kontroluje činnost *městské policie*, *Investičního odboru* (investiční akce a rozvoj města), *Euromanažera* (organizační a konzultační pomoc při realizaci projektových záměrů obcí, podnikatelů a neziskových

organizací), *Oddělení vnitřního auditu* (nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací a vnitřního kontrolního systému) a *zvláštních orgánů obce*. Dále odpovídá za přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, zajišťuje spolupráci s Policií České republiky, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce.

K řešení krizových situací zřídil starosta města krizový štáb Města Valašské Klobouky a je jeho vedoucím. Koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace se stala bezpečnostní rada Města Valašské Klobouky je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace. Plánovaná jednání probíhají minimálně 2x za rok.

Zvláštními orgánem obce Valašské Klobouky jsou povodňová komise a komise k projednávání přestupků.

4) Městský úřad

Městský úřad Valašské Klobouky tvoří starosta, místostarosta, tajemník a zaměstnanci úřadu zařazení do odborů. V čele úřadu stojí starosta.

5) Místostarosta

Ze své činnosti je přímo zodpovědný starostovi a zastupitelstvu města. Zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti.⁵¹ Plní úkoly v samostatné působnosti (dané zastupitelstvem nebo radou) a v přenesené působnosti. Místostarosta zodpovídá za pořádek a čistotu města, vykonává dohled nad organizacemi zřízenými městem - 4 společnosti s ručením omezeným, 5 příspěvkových organizací. Kontroluje a usměrňuje práci komisí jmenovaných radou města a osadních výborů Lipina, Mirošov a Smolina.

6) Vedoucí úřadu (tajemník)

V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se funkce tajemníka obecního úřadu zřizuje, ostatní obce ji zřídít mohou. Město Valašské Klobouky má tajemníka – vedoucího úřadu. Ten je odpovědný starostovi za plnění úkolů v samostatné i přenesené působnosti. Stanovuje platy všem zaměstnancům města zařazeným do městského úřadu, plní úkoly zaměstnavatele, vydává spisový řád, skartační řád, pracovní řád městského úřadu a vnitřní směrnice městského úřadu, pokud je nevydává rada obce. Tajemník je přítomen jednání zastupitelstva i rady s hlasem poradním, je bez

⁵¹ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

politické příslušnosti. Metodickou a jinou odbornou pomoc poskytují krajské úřady, tedy příslušný Krajský úřad Zlínského kraje. Krajský úřad je vůči Městu Valašské Klobouky i orgánem kontrolním.⁵²

Založené a zřízené organizace Města Valašské Klobouky

Město Valašské Klobouky je zakladatelem a 100 % vlastníkem čtyř společností s ručením omezeným. Na tyto společnosti město přeneslo zajišťování takových činností své správy, které vyžadují operativní rozhodování. Funkci valné hromady společností s ručením omezeným vykonává rada města. Tyto společnosti zajišťují veřejně prospěšné služby pro obyvatelstvo města, spravují majetek města a realizují vlastní podnikatelskou činnost. Jedná se o: Valašskokloboucké služby s. r. o., Městské lesy Valašské Klobouky s. r. o., Výroba tepla s. r. o., Valašskokloboucké podnikatelské centrum s. r. o. (podnikatelský inkubátor).

Město je zřizovatelem i pěti příspěvkových organizací, pomocí kterých město zajišťuje vzdělávání, kulturu a zdravotní péči pro obyvatele města i okolí. Jedná se o příspěvkové organizace: Mateřská škola, Základní škola, Dům dětí a mládeže, Valašskoklobouká poliklinika a Kulturní vzdělávací středisko, které je tvořeno čtyřmi středisky: Kulturní dům Klobučan, Městská knihovna, Městské muzeum a Informační středisko.

2.1.1 Vznik úřadu s rozšířeným výkonem státní správy a jeho personální obsazení

„Dne 31. 12. 2002 ukončilo svoji činnost 73 okresních úřadů a jejich působnosti byly přeneseny převážně na 205 obcí s rozšířenou působností s cílem přiblížit státní správu občanům. Menší část kompetencí zaniklých okresních úřadů byla s účinností od 1. 1. 2003 přenesena na krajské úřady a na další správní úřady.“⁵³ Jednalo se celkem o přerozdělení 19 050 funkčních míst okresních úřadů, což představuje 1 723 míst na nové Úřady pro zastupování státu ve věcech majetkových, 1 276 míst na pozemkové úřady, 2 076 míst na kraje a 12 984 funkčních míst na obce s rozšířenou působností. Zbývající místa přechází na jednotlivá ministerstva, nejvíce na Ministerstvo vnitra 979 míst (archive, hasiči a další).

⁵² Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

⁵³ BARTÍKOVÁ, Gabriela. K postupu reformy veřejné správy. *Deník Veřejné správy : Reforma veřejné správy* [online]. 2003, [cit. 2011-04-16]. 26x ročně. Dostupný z WWW: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5320987>>.

Stát na tuto reformu vyčlenil obcím s rozšířenou působností příspěvek ve výši až 16,2 mil. Kč, rozložený na léta 2002 a 2003.⁵⁴

S přesunem výkonu přenesené působnosti státu došlo nejen k převodu softwarů – licencí, datových sad, komunikačních sítí nutných k výkonu státní správy, ale i technického vybavení, výpočetní techniky, nábytků, příp. movitého majetku. Velmi důležitá byla taktéž příprava i samotné provedení spisové rozluky, což v praxi představovalo přesun nevyřízených spisů, písemností a podaných žádostí, které již nemohly být okresními úřady zpracovány a musely být dle zákonných lhůt řádně vyřízeny.⁵⁵

Ministerstvo vnitra muselo o těchto nemalých změnách ve veřejné správě informovat především širokou veřejnost – občany, aby věděli, kam – na který správní úřad – se mohou se svými případnými požadavky obrátit. Ministerstvo vyvolalo několik jednání nejen s tajemníky obcí s rozšířenou působností, ale i s řediteli krajských úřadů, které bylo zapotřebí řádně informovat o přesunu nových agend, jelikož oni museli výkon přenesené působnosti v nově vzniklých obcích s rozšířenou působností zajistit nejen po stránce technické, ale především personální. Museli zajistit plynulý přechod státních agend z okresních úřadů na své obce, museli zejména zajistit řádné proškolení úředníků z hlediska jejich odborné stránky pro výkon nových správních činností.⁵⁶ Tato reforma s sebou přinesla i další problémy. Některé obce z důvodu geografického členění, z důvodů kulturně-historických a lepší dopravní obslužnosti opakovaně žádaly o změnu krajských hranic. Jednalo se přibližně o 30 obcí v celé České republice.⁵⁷

⁵⁴ ELIÁŠ, Antonín. Rozšířená působnost - kde je problém. *Deník Veřejné správy : Reforma veřejné správy* [online]. 2002, [2011-04-16]. 26x ročně. Dostupný z WWW: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5279514>>.

⁵⁵ BARTÍKOVÁ, Gabriela. K postupu reformy veřejné správy. *Deník Veřejné správy : Reforma veřejné správy* [online]. 2003, [2011-04-16]. 26x ročně. Dostupný z WWW: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5320987>>.

⁵⁶ BARTÍKOVÁ, Gabriela. K postupu reformy veřejné správy. *Deník Veřejné správy : Reforma veřejné správy* [online]. 2003, [2011-04-16]. 26x ročně. Dostupný z WWW: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5320987>>.

⁵⁷ POSTRÁNECKÝ, Josef. Obce s rozšířenou působností. *Deník Veřejné správy : Reforma veřejné správy* [online]. 2003, [2011-04-16]. 26x ročně. Dostupný z WWW: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5320987>>.

V roce 2003 se Město Valašské Klobouky stalo jednou ze 13 obcí Zlínského kraje s rozšířenou působností. Do jeho územního obvodu v současné době spadá 19 okolních obcí.

Obr. 5. Obce s rozšířenou působností Zlínského kraje⁵⁸

Jelikož došlo na úřadech s rozšířenou působností k velkému nárůstu nových činností, které dosud úřady nevykonávaly, se kterými neměly žádné zkušenosti a ani dostatek lidských zdrojů k jejich zajištění, musely tyto organizace zabezpečit potřebný počet zaměstnanců, kteří je měli vykonávat. Z tohoto důvodu proběhlo v celé republice na podzim roku 2002 několik desítek výběrových řízení na nová místa, protože ne všichni zaměstnanci z okresů přešli na obce s rozšířenou působností. Spousty z nich přešlo na krajské úřady, aby nemuseli za prací dojíždět z velkých měst na menší obce, ze kterých obce III. stupně vznikly. Samotnému výběru předcházela veřejná výzva zveřejněná na úřední desce, kde byly dány podmínky, které musel uchazeč o zaměstnání splňovat. Dle konkrétního místa

⁵⁸ Obce s rozšířenou působností. [online]. [cit. 2011-4-16] Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/zlinsky-kraj/verejna-sprava/spravni-cleneni/obce-s-rozsir-pusobnosti/>>.

byla dána podmínka dosaženého vzdělání, čistý trestní rejstřík a samozřejmě základní znalosti týkající se správních činností a znalosti zákonů.

Po přijetí potřebného počtu úředníků bylo nutné zajistit alespoň jejich krátkodobé zaškolení na okresních úřadech, protože k 31. 12. 2002 došlo k zániku těchto úřadů a již k 1. 1. 2003 musely naplno tyto agendy zajišťovat obce s rozšířenou působností. Bylo zde taky přechodné období, kdy obce III. stupně musely převzít a dokončit správní činnosti z okresních úřadů. Přejít musel být plynulý, aby nedošlo k žádné nečinnosti či zbytečným průtahům a byly řádně splněny všechny okolnosti a lhůty dané zákony.

Obce mohou mezi sebou taky uzavírat veřejnoprávní smlouvy v rámci jednoho obvodu obce s rozšířenou působností, kterým si mohou vzájemně převádět z části nebo zcela výkon rozšířené působnosti, které jsou pověřeným úřadům nebo obcím s rozšířenou působností dány zákonem. Tzn., že malé obci může některé činnosti, které si z různých důvodů nemá zájem zajišťovat sama, vykonávat větší obec (obec II. nebo III. stupně), a to za úplatu (např. projednávání přestupků). Veřejnoprávní smlouva může být uzavřena pouze s předchozím souhlasem příslušného krajského úřadu.⁵⁹ Město Valašské Klobouky vykonává na základě uzavřených veřejnoprávních smluv přenesený výkon správy pro několik obcí ve svém správním obvodu.

2.1.2 Současné organizační členění úřadu

Městský úřad Valašské Klobouky je tvořen starostou, místostarostou a tajemníkem, jejichž rámcová náplň práce a odpovědnost vyplývají přímo ze zákona, a dále zaměstnanci úřadu.

Počet odborů městského úřadu i oddělení odborů a jejich náplň práce je schvalována radou města.

Město Valašské Klobouky má do 80 zaměstnanců, z nichž je 67 úředníků, kteří jsou rozděleni do jednotlivých odborů a oddělení (příloha P I Struktura Města Valašské Klobouky). Každý odbor má vedoucího, který je přímo podřízený vedoucímu úřadu. Ten řídí a kontroluje výkon jejich činnosti. Na odborech je vykonávána jak samostatná, tak přenesená působnost.

⁵⁹ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Odbory a oddělení Městského úřadu Valašské Klobouky

Organizace úřadu, jeho struktura, rozdělení pravomocí, zásady činností a řízení jsou upraveny **organizačním řádem** úřadu. Jedná se o vnitřní předpis města, jehož součástí je mj. i „*Podpisový řád organizačního řádu*“ určující oprávněné úřední osoby k výkonu jednotlivých správních činností.

Kancelář úřadu - zajišťuje chod sekretariátu starosty, místostarostů a tajemníka. Zajišťuje komplexní servis starostovi, místostarostovi a tajemníkovi k dennímu výkonu jejich činností. Dále mají v náplni práce příjem, odesílání a rozdělení poštovních zásilek, zápisy ze zasedání rady města, ze zasedání zastupitelstva města a z komisí, archiv města a zpracovávají podklady do městského Zpravodaje. Vedení a řízení kanceláře spadá do kompetence tajemníka úřadu, který absolvoval vysokoškolské vzdělání v oboru lesnického inženýrství a ověření způsobilosti finančního hospodaření a rozpočtová pravidla územních samospráv. Úřednice tohoto úseku absolvovaly ověření odborné způsobilosti při správě daní a poplatků, jelikož zatím neexistuje zkouška způsobilosti přímo pro výkon správních činností na tomto úseku. Všechny úřednice podatelny mají středoškolské vzdělání v oborech humanitních a provozu obchodu a služeb.

Samostatný pracovník pro komunikaci a marketing – zajišťuje komunikaci s veřejností. V jeho kompetenci je sběr a zpracování veškerých informací týkajících se územního celku úřadu s rozšířeným výkonem státní správy a jejich prezentaci jak občanům spravovaného území, tak široké veřejnosti. Články, fotografie a informace týkající se činnosti městského úřadu jsou v aktuálním čase umístěny na webových stránkách města Valašské Klobouky, které má na starosti. Dále zajišťuje, že tyto informace se objevují jak na webových stránkách regionu, tak i v městském Zpravodaji, který je vydáván pravidelně každý měsíc a dostane se do všech domácností města. Tato funkce byla nově zřízena v roce 2008 a velmi se osvědčila. Tisková mluvčí města absolvovala vysokoškolské studium v oboru mediálním a komunikačním a management a marketing.

Odbor matriky a evidence obyvatel – Do činnosti tohoto odboru patří matriční agenda, ověření shody podpisů a opisů, výpisy z rejstříku trestů, evidence obyvatel, občanské průkazy, cestovní doklady, zajištění voleb a výběr místního poplatku za komunální odpad. Úředníci se zúčastnili vzdělávacích kurzů dle svého plánu. K výkonu správních činností na tomto odboru jsou zapotřebí zkoušky odborné způsobilosti na úseku evidence obyvatel, občanských průkazů a cestovních pasů a další ověření způsobilosti na úseku matrik.

Vedoucí odboru ukončila vysokoškolské vzdělání magisterské v oboru speciální pedagogika. Úředníci mají středoškolské vzdělání v oboru ekonomickém, zdravotnickém a hotelovém a 2 z nich si doplňují bakalářské studium na Slovensku.

Odbor informatiky - zajišťuje funkčnost výpočetní techniky, počítačové sítě odborů a pracovišť městského úřadu. Dohlíží na docházkový systém jednotlivých odborů a dále se věnuje správě a dohledu aktualizací internetových stránek města Valašské Klobouky. Pracovníci odboru informatiky absolvovali ověření odborné způsobilosti finančního hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum, jelikož dosud není zkouška odborné způsobilosti příbuzná jejich činností. Úředníci splňují středoškolské vzdělání v oboru obecném a technickém, vedoucí studuje vysokou školu na Slovensku.

Odbor stavební - od 1. 1. 2003 se dělí na stavební úřad a na oddělení regionálního rozvoje a územního plánování. Úředníci k výkonu správních činností musí mít zkoušku odborné způsobilosti na úseku stavebního řádu a vyvlastnění pozemků a staveb nebo ověření způsobilosti územního plánování. Záleží na tom, kterou činnost na odboru vykonávají. Vedoucí absolvoval Vysokou školu dopravy a spojů, další dva úředníci mají taktéž vysokoškolské vzdělání v oboru stavebním a geodesie a kartografie, ostatní mají středoškolské vzdělání směru stavebního a plynárenství.

Odbor finanční - spravuje městský rozpočet a finanční fondy, zajišťuje financování města a jeho zřízených příspěvkových organizací, vede komplexní účetnictví evidence, vede evidenci městského majetku, zajišťuje komplexní agendu půjček poskytnutých z fondů rozvoje bydlení a sociálního, vykonává pokladní službu, daňovou agendu, je správcem místních poplatků a zajišťuje veškeré personální činnosti úřadu. Úředníci tohoto odboru potřebují k výkonu správních činností zkoušky odborné způsobilosti na úseku daní, na úseku správy daní a poplatků, na úseku finančního hospodaření a rozpočtová pravidla územních samospráv. Na odboru jsou dva úředníci s vysokoškolským vzděláním v oboru hospodářské politiky a správy, z nichž inženýrské má pouze vedoucí odboru. Další čtyři úředníci mají středoškolské vzdělání směru ekonomického, dřevařského a hotelovou školu.

Odbor živnostenský - zajišťuje komplexní výkon státní správy na úseku živnostenského podnikání v oblasti živností ohlašovacích volných, řemeslných, vázaných, koncesovaných a živností provozovaných průmyslovým způsobem, provádění živnostenské kontroly k plnění povinností stanovených živnostenským zákonem a zvláštními právními předpisy, ukládání pokut za porušení povinností stanovených živnostenským zákonem a zvláštními

právními předpisy, vedení živnostenského rejstříku v působnosti svého správního obvodu. K výkonu správních činností živnostenského odboru je zapotřebí ověření způsobilosti na úseku živnostenského podnikání a při správě živnostenského podnikání. Vedoucí odboru dosáhla vysokoškolského vzdělání v oboru stavebnictví, jeden z úředníků v zemědělství a další úředníci mají středoškolské vzdělání v oboru ekonomickém, humanitním a zemědělském.

Odbor vnitřních věcí, oddělení krizového řízení - zajišťuje plnění všech úkolů vyplývajících ze samostatné i přenesené působnosti v oblasti krizového řízení, správy majetku města a jiných úkolů daných organizačním řádem městského úřadu. Do náplně činnosti odboru spadají veškeré povinnosti týkající se správy majetku města (evidence majetku, jeho správa, inventarizace, pronájem i prodej apod.). Do tohoto odboru jsou zařazeni další zaměstnanci úřadu, kteří zajišťují údržbu majetku a jeho čistotu. Oddělení krizového řízení zajišťuje činnosti týkající se bezpečnosti občanů i životního prostředí. Sestavují krizové plány, aby předcházeli případným katastrofám, ke kterým by mohlo např. vlivem počasí dojít. Při výkonu svých činností spolupracují s Hasičským záchranným sborem a Policií České republiky. K výkonu činností na tomto odboru úředníci absolvovali zkoušky odborné způsobilosti při zajištění ochrany obyvatel a krizového řízení, dále ověření způsobilosti o požární ochraně. Vojenskou akademii absolvoval jak vedoucí odboru, tak úředník zabývající se problematikou krizového řízení. Jeden úředník má vysokoškolské vzdělání ekonomického směru a jeden úředník absolvoval středoškolské vzdělání v oboru stavebnictví a nyní studuje vysokou školu na Slovensku.

Odbor životního prostředí - zabezpečuje úkoly v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí, ochrany přírody a krajiny (území mimo Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty), péči o městskou zeleň, ochrany vod, ovzduší, zemědělství, ochrany zemědělského půdního fondu, rybářství, lesního hospodářství, odpadového hospodářství. K výkonu správních činností odboru životního prostředí jsou nutné zkoušky odborné způsobilosti na ochranu zemědělského půdního fondu, ověření způsobilosti na úseku ochrany přírody a krajiny a dále zkoušku na správní činnost v lesním hospodářství a myslivosti, dále zkoušku na úseku odpadového hospodářství, zkoušku na ochranu ovzduší a zkoušku na úseku vodního hospodářství, kdy zvolení zkoušky ověření způsobilosti opět záleží na tom, jaký druh správních činností úředník vykonává. Na odboru se nachází tři vysokoškolští pracovníci, a to v oboru technickém, zemědělském a veřejné správy. Další pracovníci mají středoškolské vzdělání v oboru lesnickém a obecném.

Odbor kultury a památkové péče - plní úkoly v oblasti výkonu státní správy základního školství, předškolních zařízení, zájmového vzdělávání a působí jako věcně a místně příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče. K výkonu správních činností musí úředník splňovat zkoušku ověření způsobilosti na úseku školství a zkoušku na úseku památkové péče, anebo zkoušku při památkové péči a správě sbírek muzejních a spol. Vedoucí odboru absolvoval vysokou školu hospodářskou – zootechnik a postgraduál – hospodářské školy – všeobecná zootechnika na Slovenku. Úřednice má střední ekonomickou školu a nyní si doplňuje bakalářské vzdělání v oboru školský management. Na podzim roku 2010 došlo z personálních důvodů ke změně organizační struktury úřadu Valašské Klobouky, a to ke sloučení odborů kultury a památkové péče s odborem životního prostředí a vznikl **odbor životního prostředí a oddělení kultury a památkové péče**. Vedoucím nově vzniklého odboru je vedoucí odboru kultury a památkové péče, který zároveň vykonává funkci zkušební komisaře územního obvodu úřadu s rozšířeným výkonem státní správy, která je administrativně začleněna na Odbor dopravy a silničního hospodářství Městského úřadu Valašské Klobouky.

Odbor dopravy a silničního hospodářství - zajišťuje činnost registru silničních vozidel a registru evidence řidičů, vykonává základní činnosti při povolování a dozorování taxislužby, autoškol, stanic měření emisí a silničního správního úřadu, zabývá se projednáváním přestupků a přestupků v dopravě, správním řízením o zadržení řidičských oprávnění, vyhotovuje zprávy o pověsti na občany. Rozličnost správních činností vykonávaných na tomto odboru mají za následek více druhů ověřovacích způsobilostí, které musí úředníci vykonat, a to správní činnosti v silniční dopravě, při správním rozhodování o řidičských oprávněních a řidičských průkazech, při správním rozhodování a dozorové činnosti v silničním hospodářství. Dále pro agendu přestupků je třeba mít ověření způsobilosti v přestupkovém řízení ve věcech veřejného pořádku, občanského soužití a majetku a zkouška při přestupkovém řízení ve věcech bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na úseku dopravy a silničního hospodářství a správních řízeních souvisejících. Všichni úředníci odboru se průběžně zúčastňují školení podle plánu vzdělávání. Velmi důležitá jsou odborná školení v rámci změn v legislativě, a to jak ve věci přestupkového řízení, tak pravidelná školení zkušebních komisařů, kteří je musí absolvovat jednou za tři roky (zákon o zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel), aby získali průkaz zkušební komisaře. Na odboru dopravy jsou čtyři úředníci s vysokoškolským vzděláním, a to v oboru strojírenském – vedoucí,

management a marketing – registr vozidel, stavebním – vykonává silniční správní činnosti, bezpečnostní management ve veřejné správě – projednávání přestupků a přestupků v dopravě, další dva úředníci letos končí bakalářské studium. Ostatní úředníci mají střední školu směru potravinářského, obecného a provoz obchodu.

Odbor sociálních věcí - vykonává státní správu a samosprávu na úseku sociálního zabezpečení. Rozhoduje o jednorázových a opakovaných dávkách sociální péče pro občany zdravotně znevýhodněné, o dávkách pomoci v hmotné nouzi a příspěvku na péči. Plní funkce svěřené zákonem č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Zajišťuje úkoly na úseku prevence drogových závislostí, vykonává terénní sociální práci a vede správní řízení o přestupcích na úseku sociálního zabezpečení a o správních deliktech podle zákona o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomániemi. Dále vykonává některé činnosti na úseku hospodaření s bytovým fondem města. Jedná se o jediný útvar, ve kterém je již požadované vzdělání předepsáno zákonem. Přestože na počátku vzniku úřadu s rozšířeným výkonem státní správy ani jeden z úředníků Městského úřadu Valašské Klobouky na tomto odboru neměl vysokoškolské vzdělání sociálního směru, můžeme říci, že podmínku vzdělání v oboru dnes splňuje 60 % úředníků, kdy 4 z nich dosáhli již magisterské vzdělání a další dva úředníci ukončí v roce 2011 bakalářské vzdělání.

2.2 Prohlubování kvalifikace a další vzdělávání úředníků

Stále se zvyšující životní úroveň a neustálé změny v legislativě mají za následek, že je stále více využíván pracovní potenciál zaměstnanců. Jsou kladeny velké nároky na vzdělání už při samotném výběru zaměstnanců, dále na jeho prohlubování, rozvoj apod. Jedná se o tzv. personální činnosti. A přitom je zcela nepodstatné, zda se jedná o výrobní podnik, jehož finálním produktem je nějaký výrobek nebo o neziskovou organizaci např. obec, kdy výsledkem správních činností může být vydání nějakého potvrzení, dokladů, správního rozhodnutí nebo poskytování služeb.

K výkonu činností ve veřejné správě jsou zapotřebí odborně vyspělí a kvalifikovaně zdatní úředníci. Proto zákon o úřednících a vyhlášky o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků a o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních

samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, se velmi podrobně a komplexně zabývají vzděláváním úředníků územních samospráv.⁶⁰

Pokud je přijat nový zaměstnanec do pracovního poměru, je povinností městského úřadu sestavit plán vzdělávání týkající se prohlubování jeho kvalifikace. K výkonu samostatné funkce úředníka musí tento zaměstnanec splnit řadu kvalifikačních požadavků již v rámci výběrového řízení, které musí předcházet přijetí zaměstnance do trvalého pracovního poměru.

2.2.1 Vstupní vzdělávání

V roce 2003 vzniklo po rozdělení územních samosprávných celků mnoho nových pracovních příležitostí pro lidi z různých oborů a odvětví přesunem správních činností z okresních úřadů na obce a kraje.

Město Valašské Klobouky se stalo obcí s rozšířenou působností, a proto bylo zapotřebí přijmout větší počet úředníků, kteří by tyto činnosti vykonávali. Jednalo se cca o 45 nových pracovních míst. Všichni tito zaměstnanci se museli zúčastnit vstupního vzdělávání (§ 19 zákona o úřednících), které jim bylo zajištěno ze strany zaměstnavatele u akreditované instituce v rozsahu 40 hodin.

Hlavním cílem vstupního vzdělávání bylo poskytnout novému zaměstnanci „informace a znalosti směřující k osvojení základních dovedností pro způsobilost vykonávat činnosti ve státní správě, včetně jeho seznámení s právními normami a specifickou problematikou správního řádu.“⁶¹

„Vstupní vzdělávání zahrnuje:

- a) znalosti základů veřejné správy, zvláště obecných zásad organizace a činnosti veřejné správy a územního samosprávného celku, základy veřejného práva, veřejných financí, evropského správního práva, práv a povinností a pravidel etiky úředníka,

⁶⁰ JOUZA Ladislav. *Vzdělávání úředníků ve veřejné správě*. [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=89227&zor=1>>.

⁶¹ Česko. Úřad vlády. *Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech*. 1. vyd. [s.l.] : Praha : Úřad vlády České republiky, Odbor řízení lidských zdrojů ve správních úřadech, 2006. 23 s. ISBN 80-86734-90-0. cit. s. 8.

- b) základní dovednosti a návyky potřebné pro výkon správních činností,
- c) znalosti základů užívání informačních technologií,
- d) základní komunikační, organizační a další dovednosti vztahující se k jeho pracovnímu zařazení.⁶²

Vstupní vzdělávání by měl úředník absolvovat po nástupu do zaměstnání, ukončit do tří měsíců od vzniku pracovního poměru a získat certifikát, který vydává instituce, která jej pořádala. Této povinnosti je zbaven úředník, který již vykonal zkoušku odborné způsobilosti.⁶³ Vstupní vzdělávání je pro všechny úředníky stejné bez ohledu na činnosti, které v územním celku vykonávají.

2.2.2 Zvláštní odborná způsobilost

Z organizačního členění Městského úřadu ve Valašských Kloboukách a stručného přehledu náplně činnosti jednotlivých odborů lze vidět rozmanitost vykonávaných činností. Protože naše školství nenabízí až tak specifické studijní obory, které by vyhovovaly v určitých konkrétních případech potřebám správních úřadů, je tato situace řešena zvláštní odbornou způsobilostí. V případě, kdy vysokoškolské vzdělání je dostačující k vykonávání správních činností, úředník se nemusí podrobit ověření způsobilosti a sám si požádá o uznání rovnocennosti vzdělání podle vyhlášky o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků. Žádost se podává písemně. Uznání rovnocennosti vzdělání se týká taktéž vedoucí pracovníků i vedoucího úřadu, a to za stejných podmínek. Při výběrových řízeních jsou kvalifikační předpoklady jednou z nejdůležitějších podmínek pro výběr úředníka, protože zkoušky odborné způsobilosti jsou pro město velmi finančně náročné.

Pokud se do výběrového řízení nepřihlásí kvalifikovaný uchazeč a je přijat jiný vhodný kandidát, je povinností Města Valašské Klobouky přihlásit úředníka ke zkoušce odborné způsobilosti do šesti měsíců od vzniku pracovního poměru nebo do tří měsíců ode dne, kdy začal vykonávat činnosti, které lze vykonávat pouze po absolvování zvláštní odborné

⁶² Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

způsobilosti. Bez této zkoušky může tyto činnosti vykonávat úředník nejdéle po dobu 18 měsíců, a to zcela výjimečně, případně má-li rovnocenné vzdělání.⁶⁴

Na ověření způsobilosti se mohou přihlásit pouze úředníci začlenění do organizační struktury městského úřadu, a to prostřednictvím svého zaměstnavatele, který zkoušku hradí ze svého rozpočtu. Pro starostu a místostarostu nejsou zkoušky odborné způsobilosti povinné, přesto současný starosta města, který vykonává funkci starosty již čtvrté volební období, absolvoval jak obecnou, tak odbornou část zkoušek. V souladu s legislativou a neustále se zvyšujícími nároky na výkon správních činností stále více roste počet správních činností, které nelze bez ověření vykonávat. V prováděcí vyhlášce o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, je uveden výčet činností, které lze vykonávat pouze s certifikátem ověření způsobilosti.

Zvláštní odbornou způsobilost lze dle jejího obsahu považovat za náročnou zkoušku, která je důležitým krokem v oblasti vzdělávání každého úředníka, jenž jí prošel. Její náročnost spočívá zejména ve velkém množství informací, které musí úředník získat a zpracovat, aby ve zkoušce obstál.

V praxi je zcela běžné, že úředník absolvoval i více ověření způsobilosti. K této situaci dochází v případech, když se na odboru provádí více správních činností a je třeba zajistit vzájemnou zastupitelnost úředníků, případně může dojít zcela ke změně činností, které dosud vykonával, nebo taky může být úředník převeden na jinou práci z důvodu reorganizace.

Úředníci územních samospráv se zúčastňovali zkoušek zvláštní odborné způsobilosti. Po roce 2003, kdy vznikly obce III. stupně docházelo, k velké poptávce a zájmu po těchto zkouškách, jelikož byly zákonem stanoveny termíny, do kdy je musel úředník absolvovat, aby vůbec mohl vykonávat denně v práci správní činnosti, které mu byly svěřeny. Většina vedoucích úřadů na tuto situaci nebyla dostatečně připravena, nereagovala dostatečně pružně, případně to neřešila vůbec a celou tuto záležitost oddalovala někam do budoucna. Když uběhla 18 měsíční lhůta k vykonání zkoušek, a kurz, na který potřebovali úředníka přihlásit, nebyl v dohledné době ani vyhlášen, způsobilost jim to nemalé starosti. Na druhé

⁶⁴ Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

straně byli i takoví vedoucí úřadu, kteří byli dobří manažeři a zvolili dobrou strategii, kdy všechny své úředníky přihlašovali průběžně, jak jednotlivé kurzy postupně nabíhaly. Každý úředník obdržel osvědčení o ověření způsobilosti vydané ministerstvem, které tyto zkoušky a kurzy vede ve své evidenci.

2.2.3 Vzdelávání vedoucích úředníků

Řízení úředníků zajišťují vedoucí úředníci, kteří absolvovali vzdělávání vedoucích úředníků, a to ve lhůtě do dvou let od nástupu do vedoucí funkce. Úředníky může zcela výjimečně řídit i vedoucí úředník, který neabsolvoval vzdělávání vedoucích, avšak nejdéle po dobu dvou let.

Vzdělávání vedoucích úředníků má dvě části: obecnou a zvláštní. Součástí obecné části jsou znalosti a dovednosti v oblasti řízení pracovníků. Zvláštní část zahrnuje přehled o činnostech, které podřízení úředníci vykonávají. O zdárném vykonání zkoušky se vydává osvědčení. Po skončení kurzu a získání osvědčení musí vedoucí úředník vykonávat svou funkci po dobu nejméně tří let, v opačném případě je nucen podílet se na úhradě nákladů spojených s jeho účastí na kurzu, případně poměrné části.⁶⁵

Městský úřad Valašské Klobouky je rozčleněn do deseti odborů. Každý odbor má svého vedoucího. Vedoucí úřadu (tajemník) a vedoucí úředníci absolvovali vzdělávání vedoucích úředníků a nyní řídí činnosti svých podřízených.

2.2.4 Průběžné vzdělávání

Průběžné vzdělávání představuje „prohlubující, aktualizací a specializační vzdělávání úředníků zaměřené na výkon správních činností v územním samosprávném celku, včetně získávání a prohlubování jazykových znalostí“.⁶⁶ Zajišťuje ho územně samosprávný celek dle jeho potřeb a v souladu s vypracovaným plánem vzdělávání úředníka. Koná se formou kurzů, které jsou doloženy vydaným osvědčením.

Vznikem obcí s rozšířenou působností nastalo těmto obcím nemálo problémů mimo jiné taky se zajišťováním vzdělávání pro úředníky územního celku. Město Valašské Klobouky tuto vzniklou situaci se vzděláváním úředníků Městského úřadu Valašské Klobouky

⁶⁵ Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁶ Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

vyřešilo tím, že Kulturní vzdělávací středisko Valašské Klobouky, příspěvková organizace města, podalo v roce 2004 žádost o akreditaci (§ 30 zákona o úřednících) vzdělávacích programů v rámci průběžného vzdělávání. Jednalo se o kurzy Správní řízení, Aktualizační vzdělávání úředníků veřejné správy v oblasti legislativy, Aktuální problematika veřejné správy a Právní minimum soukromého práva se zaměřením na veřejnou správu. Toto vzdělávací a poradenské centrum zajišťovalo i vstupní vzdělávání a přípravu na zkoušky odborné způsobilosti z obecné části nejen pro všechny nové úředníky Městského úřadu Valašské Klobouky, ale i pro okolní obecní úřady a další kurzy pro Úřad práce. Některá školení byla uskutečněna ve spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brně. Žádost o prodloužení akreditace na vzdělávací program Správní řízení a novou žádost na vzdělávací program Efektivní komunikace podalo Kulturní a vzdělávací středisko Valašské Klobouky v roce 2007.

2.3 Řízení a financování vzdělávání úředníků

2.3.1 Plánování vzdělávání úředníků

Vzdělávání zajišťuje i hradí zaměstnavatel. Jelikož jsou některé vzdělávací programy, zejména zkoušky odborné způsobilosti, dosti finančně nákladné, musí být tyto činnosti předem plánovány, aby mohly být vůbec v daných termínech uskutečněny (příloha P II Ceník vzdělávacích akcí IMS Praha).

Plánování vzdělávání úředníků Městského úřadu Valašské Klobouky je v kompetenci vedoucího managementu, především vedoucího úřadu, který řídí a kontroluje činnost jak vedoucích jednotlivých odborů, tak všech úředníků. Sleduje veškeré změny v legislativě týkající se personalistiky územních samosprávných celků, které jsou důležitými podklady pro tvorbu plánování vzdělávání úředníků a jejich případných změn.

Každý úředník má vytvořen svůj plán vzdělávání úředníka (§ 17 zákona o úřednících). Tento plán obsahuje informace týkající se odborné kvalifikace úředníka, název odboru a popis správních činností, které vykonává. V plánu je uveden název vykonané zkoušky odborné způsobilosti. Pokud jich úředník absolvoval více, jsou tam uvedeny názvy všech zkoušek. Dále jsou v plánu uvedeny všechny druhy vzdělávání, kurzů a školení, kterých se úředník zúčastnil. Je uveden jejich přesný název, termín konání, počet dnů a především název subjektu, který je pořádal. Zákonem o úřednících územních samosprávných celků je

přímo určeno, že úředník musí absolvovat nejméně 18 pracovních dnů školení během období tří let.⁶⁷

Město Valašské Klobouky zajišťuje svým zaměstnancům již několik let i jazykové vzdělávání. Jedná se o zájmové (dobrovolné) kurzy německého a anglického jazyka, a to na různých znalostních úrovních. Některým zaměstnancům je tak umožněno získat základy z cizího jazyka a jiným zase se zdokonalit, a to zejména v konverzaci. Kurzy probíhají během školního roku týdně v budově úřadu v rozsahu 1,5 hodiny. V období letních prázdnin 2010 proběhl 3-denní jazykový pobyt, na kterém se účastníci mohli zdokonalit jak v anglickém, tak německém jazyku.

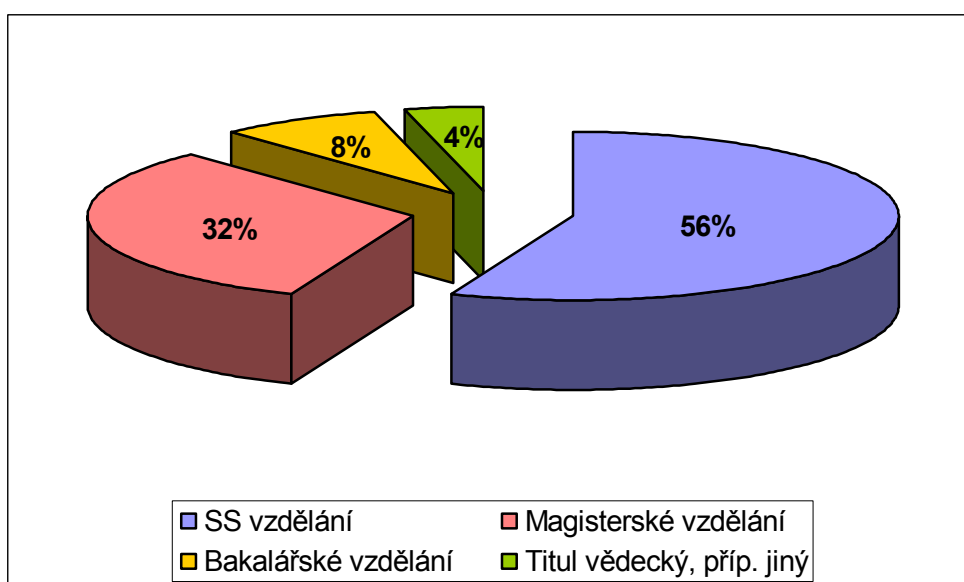
Úředníci městského úřadu se neustále musí vzdělávat, jelikož náročnost na výkon správních činností neustále stoupá. Jsou na ně kladeny stále vyšší nároky, a to i co se týká vzdělání. Jako konkrétní případ bych ráda uvedla odbor sociálních věcí, kde již je zákonem předepsáno vysokoškolské vzdělání. V praxi to znamená, že vykonávat správní činnosti na tomto odboru mohou pouze úředníci, kteří splňují podmínku vzdělání, tj. mají vysokoškolské vzdělání se sociálním zaměřením, a to nejméně bakalářské. Tato podmínka se nevztahuje na sociální pracovníky, jejichž věk byl nad 50 let a na úředníky s minimálně 5-letou praxí v oboru a kteří absolvovali nejméně 200 hodin akreditovaných vzdělávacích kurzů v oboru sociálním. Takto vybavení sociální úředníci mohou jít studovat vysokou školu dle svého vlastního uvážení.⁶⁸ Toto legislativní rozhodnutí rozpoutalo hodně otázek týkajících se kvalifikace a vzdělání mezi všemi úředníky. Velká většina se k této otázce postavila přímo a začala své další vzdělání řešit, popř. rychle realizovat. O tom svědčí zajímavé zjištění, že v roce 2003 mělo z 66 zaměstnanců tohoto úřadu 14 úředníků, včetně vedoucího úřadu, vysokoškolské vzdělání. V roce 2010 má již doplněno, příp. zvýšeno vysokoškolské vzdělání již dalších 14 úředníků, z nichž 6 ukončilo magisterské studium. Dále bych chtěla uvést, že dalších 13 úředníků dosud studuje a nejméně 10 dalších úředníků si letos podalo přihlášku a chystá se studovat na vysoké škole. Zajímavý je i výběr vysokých škol i studijních oborů, o které mají úředníci zájem, protože dosud není legislativou dáno určité vzdělání k výkonu správních činností. Někteří volí obory podobné či příbuzné s výkonem svých činností, jiní volí obory, které jim jsou nějak blízké.

⁶⁷ Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁸ Zákon č. 108/2006 Sb. ze dne 14. března 2006 o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Tab. 1. Přehled dosaženého vzdělání v členění podle útvarů městského úřadu

Útvar MÚ	SŠ vzdělání	Bakalářské vzdělání	Magisterské vzdělání	Titul vědecký, příp. jiný
Starosta				1
Místostarosta			1	
Tajemník				1
Podatelna	3			
Interní audit	1			
Projektový manažer	1			
Investiční odbor	1	1	1	
Finanční odbor	4	1	1	
Stavební odbor	3		3	
Odbor dopravy a SH	7		4	
Odbor informatiky	2			
Odbor sociálních věcí	4	3	4	
Odbor školství a kultury	1			1
Odbor vnitřních věcí	1		3	
Odbor životního prostředí	2	1	3	
Odbor matriky	5		1	
Živnostenský odbor	5		2	
Celkem	40	6	23	3

Obr. 6. Složení městského úřadu dle dosaženého vzdělání (%)

Z obrázku č. 6 je zřejmé, že vysokoškolsky vzdělaných úředníků je celkem 44 %, tedy o něco méně než středoškoláků. V budoucnu by mohl podíl vysokoškoláků stoupnout až na 76 %, pokud by dokončili vysokoškolské vzdělání současně studující a ti, kteří mají o studium zájem.

Tajemník Městského úřadu Valašské Klobouky, za podpory starosty a rady města, vždy umožňoval a iniciativně zajišťoval vzdělávání úředníků a to nejen vzdělávání povinné, nařízené zákonem, ale i cizojazyčné a vysokoškolské. Zpočátku bylo udělováno radou města všem úředníkům na jejich soukromé vysokoškolské vzdělávání studijní volno. Postupem času však došlo k velkému zájmu o vysokoškolské studium do té míry, že mohlo být ohroženo bezproblémové fungování městského úřadu. Městský úřad má týdně celkem 40 úředních hodin, tzn. že funguje bez omezení pět dní v týdnu. V současné době rada města uděluje studijní volno pouze zaměstnancům, jimž vysokoškolské vzdělání nařizuje zákon. Přesto se však management města i nadále velmi příznivě staví ke vzdělávání úředníků a nejsou nikomu stavěny překážky v dalším vzdělávání.

Tab. 2. *Dosud studující úředníci dle jednotlivých odborů*

Odbory	Dosud studující	
	bakalářské studium	magisterské studium
Finanční odbor		1
Odbor dopravy a SH	2	
Odbor informatiky	1	
Odbor sociálních věcí	2	
Odbor školství a kultury	1	
Odbor vnitřních věcí	1	
Odbor životního prostředí		1
Odbor matriky	3	
Živnostenský odbor	1	
Celkem	11	2

2.3.2 Financování vzdělávání úředníků z vlastních zdrojů města Valašské Klobouky

Jak již bylo uvedeno, financování vstupního, zvláštního odborného a průběžného vzdělávání hradí Město Valašské Klobouky z vlastních finančních prostředků, které jsou uvolňovány za tímto účelem z rozpočtu města, který je každoročně schvalován zastupitelstvem města.

Tab. 3. Přehled výdajů vynaložených na vzdělávání úředníků jednotlivých úseků v posledních pěti letech v Kč

Jednotlivé úseky	Sledované období				
	rok 2006	rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010
Starosta	1 300	0	68 500	60 000	0
Místostarosta	300	0	0	0	0
Tajemník	2 800	3 200	70 500	60 000	0
Podatelna	0	20 300	0	3 000	2 400
Interní audit	0	9 200	2 600	0	6 600
Projektový manažer	0	11 600	0	0	590
Investiční odbor	0	0	6 508	0	3 840
Finanční odbor	11 200	41 700	29 600	54 000	92 900
Stavební odbor	10 000	198 400	59 100	7 500	9 300
Odbor dopravy a SH	108 200	81 000	127 200	31 300	117 600
Odbor informatiky	1 300	200 200	0	3 400	11 400
Odbor sociálních věcí	7 100	29 500	35 600	88 000	37 400
Odbor školství a kultury	0	7 700	2 800	0	0
Odbor vnitřních věcí	8 500	44 200	95 700	54 300	400
Odbor životního prostředí	42 400	17 900	59 800	16 300	5 300
Odbor matriky	1 800	15 100	35 700	25 500	11 200
Živnostenský odbor	6 500	3 500	2 500	1 300	6 700
Městská policie	7 800	8 100	4 300	18 400	4 800
Celkem	209 200	691 600	600 400	423 000	310 400

Jak vyplývá z tabulky, nejvíce finančních prostředků bylo za léta 2006 až 2010 vynaloženo Odborem dopravy a silničního hospodářství. Tato skutečnost je dána tím, že odbor dopravy a SH vykonává státní správu mimo jiné na úseku přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Právní úprava správního trestání doznala ve sledovaném období zásadních změn a navíc praktické rozhodování bylo třeba usměrnit tak, aby vyhovovalo praxi Evropského soudu pro lidská práva. Tyto skutečnosti pochopitelně kladly na úroveň úředníků vysoké požadavky, a proto bylo třeba doplňovat jejich vzdělávání řadou neplánovaných vzdělávacích akcí.

Stejně okolnosti, tj. změna zákonné úpravy, vedla k nebývalému nárůstu nákladů na vzdělávání u Stavebního odboru v roce 2007. Nový Stavební zákon zavedl instituty dříve neužívané a kvalitní proškolení úředníků v této oblasti si vyžádalo nebývalý nárůst nákladů. Legislativní změny se dotkly rovněž finančního odboru, od 1. 1. 2010 došlo ke změně účetnictví státu a z tohoto důvodu bylo nutné připravit pracovníky odboru na tuto změnu, což se projevilo v nárůstu finančních prostředků na vzdělání pracovníků odboru v letech 2009 a 2010.

Výše čerpaných prostředků je rovněž závislá na počtu pracovníků odboru. Pro názornější přehled je nutné spočítat, kolik stojí průměrně vzdělání jednoho úředníka ročně, pak lze porovnat náklady na jednoho úředníka jednotlivých odborů.

Tab. 4. Porovnání průměrných ročních nákladů na jednoho pracovníka útvaru městského úřadu (Kč)

Útvar městského úřadu	Průměrné roční výdaje na pracovníka
Tajemník	27 300
Starosta	25 960
Odbor informatiky	21 630
Odbor vnitřních věcí	10 160
Stavební odbor	9 480
Odbor dopravy a SH	7 760
Finanční odbor	7 650
Odbor životního prostředí	4 720
Interní audit	3 680
Odbor sociálních věcí	3 590
Odbor matriky	2 980
Projektový manažer	2 440
Kancelář úřadu	1 710
Odbor školství a kultury	1 050
Živnostenský odbor	820
Investiční odbor	690
Místostarosta	60

Z tabulky je zřejmé, že nejvyšší průměrné náklady byly vynaloženy na další vzdělávání tajemníka a starosty. Oba tyto činitele byli v roce 2008 přijati ke studiu na vysoké škole CEVRO Institut v Praze, kde absolvovali program celoživotního vzdělávání zakončený udělením titulu MPA. MPA (Master of Public Administration) je prestižní studium určené zejména pro manažery v oblasti veřejné správy. Představuje jistou variantu studia MBA (Master of Business Administration), které se uplatňuje v privátní sféře. Je však rozšířeno o specifika veřejné správy i pro pracovníky policie a složek integrovaného záchranného systému. Jedná se o studium placené.

Jak tajemník, tak starosta studium úspěšně ukončili v roce 2010. Částky uvedené v tabulce představují náklady spojené se studiem na uvedeném vysokoškolském institutu. Tyto

náklady byly vynaloženy jen v letech 2008 až 2010. V následujících letech již rozpočet města zatěžovat nebudou.

2.3.3 Projekt „Vytvoření a zavedení efektivního systému řízení a rozvoje lidských zdrojů v organizaci“

Město Valašské Klobouky v minulém roce využilo na dofinancování možnosti vzdělávání úředníků i zdroje Evropské unie a zažádalo o finanční prostředky z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je financován z prostředků Evropského sociálního fondu. Hlavním cílem projektu „*Vytvoření a zavedení efektivního systému řízení a rozvoje lidských zdrojů v organizaci*“ je zkvalitnění a zefektivnění řídicích a personálních procesů v Městském úřadě Valašské Klobouky pomocí inovací personálních, řídicích a vzdělávacích procesů, které povedou ke zlepšení efektivity poskytovaných služeb a otevřenosti veřejné správy.

Cílovou skupinou projektu jsou nejen úředníci a vedoucí úředníci úřadu, ale i 21 členů zastupitelstva města.

Projekt navazuje na strategický dokument Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby, který představila vláda České republiky a kde je mimo jiné vybízeno k realizaci vzdělávání. Projekt zavádí dosud neuplatňované systémy personálního řízení, určení kompetence vedoucích pracovníků, vzdělávací plány a zároveň rozvoj znalostí a dovedností zaměstnanců úřadu a zároveň záruku zvyšování produktivity, odpovědnosti a zvyšování kvality a zákaznického servisu vůči občanovi (klientovi).

Projekt má zavést do všech realizovaných aktivit dosud neuplatňovaný přístup SMART = (S) konkrétní - (M) měřitelné - (A) dosažitelné - (R) realistické – (T) časově omezené. Důvodem realizace je vytvoření systému řízení lidských zdrojů, personálních a vzdělávacích aktivit, které doposud nemají jednotný rámec a probíhají bez koncepčního přístupu. Městský úřad potřebuje prostřednictvím tohoto projektu vyřešit interní personální přístupy, zvýšit kompetence vedoucích pracovníků a volených zástupců ve vztahu k řízení svěřené oblasti a nastavit jednotný systém vzdělávání, odborné přípravy a rozvoje zaměstnanců.

Výběrové řízení na zajištění služeb spojených s realizací tohoto projektu vyhrála firma ACTIVICONSULT, s. r. o. se sídlem Zlín, Prštné, L. Váchy 795, která se zabývá odborným poradenstvím pro moderní strategické řízení. Realizace projektu je rozložena

do období let 2011 - 2012. Dne 12. ledna 2011 proběhl vstupní strategický workshop. V měsíci únoru a březnu byly provedeny pohovory zaměstnanců s psychology, které jsou součástí personálního auditu, který bude ukončen v měsíci květnu 2011. Personální audit bude podkladem pro zpracování personální strategie. Dále bude do konce roku 2011 probíhat implementace této strategie do stávajícího systému a podpůrné vzdělávání.

V návaznosti na personální strategii bude zpracován kompetenční model vedoucího pracovníka. Systémem kompetencí získá městský úřad možnost účinně vzdělávat vedoucí zaměstnance a tak zajistit jejich rozvoj. Kompetenční model bude dlouhodobě měřit výkonnost, správný výběr, rozvoj a hodnocení vedoucích zaměstnanců městského úřadu.

Na základě stanovených kompetencí bude sestaven vzdělávací plán, vydefinují potřebné kompetence pro další vzdělávání na každou hodnocenou pozici.

Volení zástupci města budou rovněž procházet plánovaným vzděláváním v rámci jim svěřených kompetencí.

Celkové náklady tohoto projektu činí 2 630 tis. Kč a 85 % z této částky je hrazeno z Evropského sociálního fondu. Implementačním orgánem je Ministerstvo vnitra České republiky. Projekt je financován etapově, předem. Město obdrželo prostřednictvím implementačního orgánu na realizaci projektu již 894 tis. Kč. Vynaložené vlastní prostředky města by měly činit 394 tis. Kč. Z finančního hlediska je tento projekt pro město velmi výhodný. Zastupitele města budou zejména zajímat výstupy personálního auditu. Z řad zastupitelů je každoročně vyvíjen nemalý nátlak na snižování počtu zaměstnanců městského úřadu a v rámci dopadů finanční a hospodářské krize je tento nátlak oprávněný, protože město musí dofinancovávat část výkonu státní správy z vlastních zdrojů. Stát zdaleka nehradí veškeré vynaložené prostředky města na výkon státní správy. Management města si ale uvědomuje i odpovědnost, kterou město na sebe vzalo s prováděním rozšířeného výkonu státní správy a chce tuto správu pro občany zachovat v náležitém rozsahu a kvalitě.

2.4 Hodnocení systému vzdělávání z pohledu úředníků Městského úřadu Valašské Klobouky

Úředníci Městského úřadu Valašské Klobouky byli požádáni o vyplnění nenáročného dotazníku (příloha P III Dotazník spokojenosti zaměstnanců MÚ Valašské Klobouky s kvalitou rozvoje a odborné přípravy), který se týkal jejich názoru na úroveň vzdělávání,

kteří jim umožňuje a hraří jejich zaměstnavatel. Z celkem 66 dotázaných odpovědělo 36 úředníků.

Tab. 5. Přehled výsledků dotazníkového šetření

Dotaz	% dotázaných			
	ne	pouze částečně	ano	velmi
Jste spokojeni se vzděláváním ve svém zaměstnání?	3	47	42	8
Daly Vám znalostně něco zkoušky odborné způsobilosti?	0	11	58	31
Jakým stupněm obtížnosti hodnotíte zkoušky odborné způsobilosti?	0	19	44	36
Využíváte vědomosti ze zkoušky odborné způsobilosti při své práci?	3	22	50	25
Vyhovují Vám spíše jiná odborná školení nabízená různými firmami?	6	47	42	6
Upřednostňujete pouze akreditovaná školení?	3	17	64	17
Jste spokojeni se školením prostřednictvím e-learningu?	19	61	17	3

Z uvedeného přehledu vyplývá, že 50 % dotázaných je se vzděláváním spokojeno, 47 % je spokojeno pouze částečně a 3 % nejsou spokojena vůbec.

Zkoušky odborné způsobilosti jsou úředníky hodnoceny jako obtížné a 80 % dotázaných nabyté vědomosti využívá ke své práci.

Nabídka dalších školení na trhu uspokojuje plně pouze 48 % dotázaných úředníků.

Úředníci dávají přednost vzdělávání institucím, které jim vystaví akreditované osvědčení, které pak dokládají do svých osobních spisů.

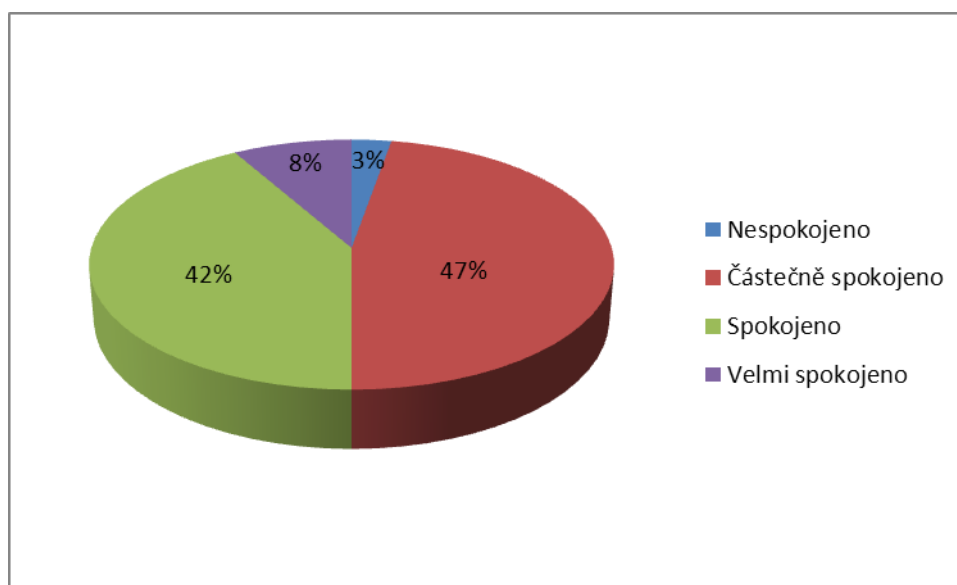
Nejhůře dopadlo školení prostřednictvím e-learningu, se kterým je spokojeno pouze 20 % dotázaných a vůbec nespokojena je s touto formou vzdělávání téměř 1/5 dotázaných.

Lze tedy říci, že nejlépe jsou dotázanými úředníky hodnoceny zkoušky odborné způsobilosti. Tyto zkoušky zajišťuje Institutem pro místní správu Praha, který je státní příspěvkovou organizací a podle hodnocení úředníků je organizuje velmi dobře. Na dobré úrovni je i personální zajištění přednášejících a zkoušejících, kteří jsou do značné míry i zainteresováni do tvorby zákonů upravujících činnost veřejné správy.

Další prohlubování vzdělání již není poskytováno na tak vysoké úrovni, ale přesto při legislativních změnách je pro úředníky nezbytné. V mnohých případech si již úředníci

dovedou vybrat školení podle lektora, který svými znalostmi jim může přispět k rozšíření jejich vědomostí.

Nejméně spokojeni jsou úředníci se školením prostřednictvím e-lerningu. Tato nespokojenost zřejmě vyplývá z příliš neosobní komunikace prostřednictvím počítače.

Obr. 7. Vyjádření spokojenosti úředníků s poskytovaným vzděláváním (%)

3 VYHODNOCENÍ SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ SAMOSRPÁVNÝCH CELKŮ

Domnívám se, že právní úprava vzdělávání úředníků veřejné správy je na slušné úrovni a v nejbližší době nebude vyžadovat žádné větší změny. Systém vzdělávání je dobře propracován a vzdělávání poskytované v tomto systému nepotřebuje ani kvalitativní ani kvantitativní změny.

Větší výhrady nejsou na místě ani pokud se týká institucí, které byly za účelem vzdělávání úředníků ve veřejné správě zřízeny. Jediné, co lze Institutu pro místní správu a jím pořádaným vzdělávacím akcím vytknout, je, že ne vždy jsou tyto akce zaměřeny na praktický výkon úřednické činnosti. Jak při vstupním vzdělávání, tak při ověřování odborné způsobilosti načerpá úředník dostatečné množství teoretických vědomostí. Výuka však opomíjí praktické dovednosti, a tak se stává, že úředník absolvující zkoušky z odborné způsobilosti zná ustanovení zákona i prováděcích předpisů, ale neumí je prakticky aplikovat. I já jsem po absolvování zkoušky dokonale ovládala ustanovení o ústním jednání podle správního řádu, ustanovení o náležitostech rozhodnutí apod., avšak když jsem měla vést sama ústní jednání ve správním řízení, měla jsem s tím nemalé problémy. Stejně tak mně teoretické vědomosti nestačily, když jsem vypracovávala první správní rozhodnutí.

Za nejdůležitější požadavek, který by měl být do budoucna na vzdělávání úředníků veřejné správy kladen, považuji, aby vzdělávání bylo rozšířeno o praktickou část, která by zahrnovala např. vypracovávání rozhodnutí z různých oblastí veřejné správy, vedení ústních jednání, provádění důkazů a řešení praktických příkladů správního řízení. Nepostačuje, když úředník dokonale ovládá jednotlivá ustanovení správního řádu, ale v praxi neví, jak má vypadat předvolání k ústnímu jednání, protokol o provádění důkazů či dokonce správní rozhodnutí.

Tento požadavek pochopitelně klade větší nároky na výběr osob, které vzdělávání úředníků provádějí. Je třeba, aby na IMS působili i lidé z praxe, kteří budou se vzdělávanými řešit praktické úlohy a dovednosti.

Oblast veřejné správy je oblastí, která je nejvíce dotčena neustálými změnami právních předpisů. Tato skutečnost je asi neměnitelná a je třeba s ní počítat. To ale klade i zvýšené nároky na průběžné vzdělávání úředníků. Dojde-li ke změně důležitého předpisu jako např. správního řádu, zákona o přestupcích, stavebního zákona apod., je třeba zorganizovat

takové vzdělávací akce, které budou mít význam a které budou pro úředníky přínosem. Praxe, kdy po změně legislativy je uspořádáno jednorázové školení, na němž je přečteno nové znění právního předpisu, je neudržitelná. Sama mám nedobrou zkušenost z období, kdy byl přijat nejdůležitější zákon veřejné správy, a to zákon č. 500/2000 Sb. správní řád. Tento zákon zcela zásadním způsobem měnil správní řízení. Přesto bylo pro úředníky, pracující na Městském úřadě ve Valašských Kloboukách, jen jedno 2-denní školení, které nikomu nic nepřineslo a pro městský úřad znamenalo jen neúčelně vynaložené finanční prostředky.

Vždy, když se připravuje zásadní změna právních předpisů v oblasti veřejné správy, by měl být vypracován systém školení o této změně a zejména by měli být zajištěni kvalitní lektoři, kteří se neomezí na čtení právního předpisu, ale upozorní na praktické dopady, změny a dají návod jak řešit problémy, které budou aplikací nového předpisu vyvolány.

Důležitější roli při dalším vzdělávání úředníků veřejné správy by měly plnit i bezprostředně nadřízené orgány, tzn. krajské úřady. Jejich činnost se mnohdy redukuje jen na vytýkání nedostatků, které zjistí v rámci odvolacích řízení. Daleko více by ale měli sjednocovat rozhodovací praxi a v rámci kontroly jim podřízené úředníky vzdělávat tak, aby nemuseli snižovat jejich autoritu uváděním nejrůznějších výtek v rozhodnutích o odvolání.

Je třeba uvést, že vzdělávací činnost je rovněž podmíněna dostatkem finančních prostředků. V dnešní době, kdy jsou veřejné výdaje omezovány, se obzvláště šetří na výdajích za další vzdělávání úředníků. Tato praxe však není rozumná, neboť nekvalitní výkon veřejné správy může přinést úřadům mnohem větší výdaje, než by činily výdaje na vzdělávání úředníků. V rámci řízení o náhradě škody způsobené výkonem veřejné správy jsou ročně vynaloženy nemalé finanční prostředky. Pokud by státní správu vykonávali jen vysoce vzdělaní a dovední úředníci, jistě by i škody způsobené výkonem veřejné správy byly mnohem menší. Další vzdělávání úředníků veřejné správy proto není možné omezovat s odůvodněním, že současná hospodářská krize to neumožňuje. Takový přístup je krátkozraký a do budoucna nemožný. Stát by měl obcím vykonávajícím státní správu v rámci poskytovaného příspěvku na její výkon přímo vymezit finanční příspěvky na vzdělávání úředníků, nebo zajistit při legislativní změně školení pro úředníky těchto obcí zdarma.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem shrnula legislativní a teoretické základy vzdělávání úředníků veřejné správy a jejich aplikaci do vzdělávání poskytovaného úřadem obce s rozšířenou působností – Města Valašské Klobouky, který vykonává výkon státní správy pro 23 800 obyvatel svého obvodu.

Městský úřad ve Valašských Kloboukách se staví ke vzdělávání svých úředníků velmi pozitivně a jeho poskytování úředníkům je omezeno pouze finančními zdroji, které může zastupitelstvo města uvolnit ze svého rozpočtu. Tento pozitivní přístup je s největší pravděpodobností ovlivněn tím, že téměř všichni členové rady města jsou vysokoškolsky vzdělaní. Rovněž i starosta města a tajemník úřadu mají zájem se vzdělávat a z těchto důvodů neomezují přístup ke vzdělání ostatním zaměstnancům.

Zaměstnanci městského úřadu mají obrovský zájem doplnit si své vzdělání. Zajímavá u některých zaměstnanců je volba studovat na slovenských vysokých školách. Zde jsou studenti přijímání obvykle bez přijímacího řízení a platí školné. Lze se domnívat, že někteří ze zaměstnanců volí nejsnazší cestu k získání vysokoškolského titulu a konkrétní přínos jejich vzdělání pro výkon jejich činností v zaměstnání nebude příliš významný. Domnívám se, že se v této oblasti vytváří prostor i pro české vysoké školy, které by mohly nabídkou dalších kombinovaných studijních programů poskytnout zájemcům, kteří jsou ochotni za své vzdělání platit, vhodné vzdělání. Zaměstnavatel nemůže volbu vysoké školy a studijního programu, pokud zaměstnanci studují ve svém volném čase, nijak ovlivnit.

Závěrem mohu říci, že celkový systém vzdělávání úředníků je nastaven legislativně dobře a úředníci mají velký zájem se vzdělávat. Systém vzdělávání by však měl být u všech úřadů, zejména v oblasti průběžného vzdělávání, sjednocen a systematicky dopracován.

Vzdělávání považuji za mimořádně důležitý předpoklad výkonu veřejné správy a nelze ho omezovat s odvoláním na nedostatek finančních prostředků. Podceňování vzdělávání úředníků veřejné správy vede k nekvalitnímu rozhodování a ve svém důsledku snižuje autoritu správních orgánů a právě nedostatek autority je to nejhorší, co může správní orgán potkat.

SCHLUSS

In meiner Arbeit habe ich legislative und theoretische Grundlagen der Beamtenausbildung in öffentlicher Verwaltung analysiert. Ich habe die Anwendung in der praktischen Ausbildung in der Stadt Valašské Klobouky beschreibt. Bezirksamt der Stadt Valašské Klobouky ist für die Verwaltung von 23 800 Einwohnern Ihres Bezirkes zuständig.

Das Bezirksamt in Valašské Klobouky hat eine sehr positive Einstellung der Ausbildung ihrer Beamten. Die Gewährleistung dieser Ausbildung ist nur durch limitierte Finanzquelle beschränkt. Stadtregierung zeigt große Interessen für Ausbildung der Beamten. Wahrscheinlich auch darum, dass die Ratsmitglieder akademisch ausgebildet sind.

Die Angestellten haben große Motivation für Ausbildung. Ich finde interessant, dass manche Beamte sich für slowakische Universitäten entscheiden. Ein Grund dafür ist keine Aufnahmeprüfung, an andere Seite müssen sie das Schulgeld zahlen. Man kann annehmen, dass manche Angestellten sich für den einfachsten Weg zur Erwerbung eines akademischen Titels entscheiden und Ihr Beitrag zur Ausübung ihrer Arbeit musst nicht viel bedeuten. Im Falle, dass der Student in seiner Freizeit studiert, darf der Arbeitsgeber die Wahl der Studienrichtung oder der Universität nicht beeinflussen.

Zum Schluss möchte ich sagen, dass das System der Beamtenausbildung auf legislativer Ebene richtig eingestellt ist und die Beamten zeigen großes Interesse für Ausbildung. Meine Meinung nach sollte das System bei allen Ämtern, vor allem im Bereich der durchlaufenden Ausbildung, vereinheitlicht und systematisch aufgearbeitet werden.

Ich halte die Ausbildung besonders wichtig für Ausübung der öffentlichen Verwaltung und sie sollte auf keinen Fall wegen eines Finanzmangels beschränkt werden.

Die Unterschätzung von Beamtenausbildung öffentlicher Verwaltung führt fehlerhafte Entscheidungen. Das führt dann zur Verringerung der Autorität der Verwaltungsämtern. Gerade mangelnde Autorität ist das schlimmste, was einem Verwaltungsamt passieren kann.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografické publikace:

- [1] ARMSTRONG, Michal. *Řízení lidských zdrojů*. Havlíčkův Brod : Grada Publishing, 2002. 856 s. ISBN 80-247-0469-2.
- [2] BARTÁK, Jan. *Vzdělávání ve firmě*. 1. vyd. Praha : Alfa Publishing, 2007. 164 s. ISBN 978-80-86851-68-6.
- [3] BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa*. 1. vyd. Tiskárna Mašek a spol., Benešov : Institut pro místní správu Praha, 2003. 96 s.
- [4] Česko. Úřad vlády. *Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech*. Vyd. 1. [s.l.] : Praha : Úřad vlády České republiky, Odbor řízení lidských zdrojů ve správních úřadech, 2006. 23 s. ISBN 80-86734-90-0.
- [5] DVOŘÁKOVÁ, Z. a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.
- [6] KOPECKÝ, Martin (1998): *Právní postavení obcí. Základy obecního práva*, Praha, Codex Bohemia.
- [7] KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů : Základy moderní personalistiky*. 4. vyd. Praha : Management Press, 2007. 491 s. ISBN 978-80-7261-168-3.
- [8] KUTÁČEK, S., REKTOŘÍK, J. *Kontrola jako nástroj řízení a podmínky efektivnosti veřejného sektoru a místo NKÚ v tomto procesu*. In STECKOVÁ, Y. a kol. *Faktory efektivnosti fungování veřejného sektoru a obecné poznatky o vlivu řízení veřejného sektoru na rozvoj regionů*. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2005. 243 s. ISBN 80-210-3623-0.
- [9] SVĚTLÍK, Jaroslav. *Marketing cesta k trhu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. 340 s. ISBN 80-8689848-2.
- [10] VEBER, J. a kol. *Základy managementu : pro střední školy*. 2. vyd. dotisk. Praha : Fortuna , 2003. 136 s. ISBN 80-7168-654-9.

Legislativa:

- [11] Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

- [12] Zákon č. 91/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- [14] Zákon č. 312/2002 Sb. ze dne 13. června 2002 o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- [15] Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce s účinností od 1. 7. 2007, ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Zákon č. 108/2006 Sb. ze dne 14. března 2006 o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- [17] Vyhláška č. 511/2002 Sb. ze dne 28. listopadu 2002 o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků.
- [18] Vyhláška č. 512/2002 Sb. ze dne 28. listopadu 2002 o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků.

Internetové zdroje:

- [19] Business center. Slovník pojmů. [online]. [cit. 2011-4-20]. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pojmy/p154-zamestnanec.aspx>>.
- [20] Komunikace s veřejností, public relations, lobování, marketing ve veřejné správě. [online]. [cit. 2011-4-13]. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sprava/priprava/vzorvzd/kapit_5.pdf>.
- [21] Institut pro místní správu Praha [online]. [cit. 2011-3-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.institutpraha.cz/zkusebni-rad>>.
- [22] Institut pro místní správu Praha: Výroční zpráva 2009 [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW: <http://www.institutpraha.cz/obj/obsah_fck/VZ_IMS_2009_web.pdf>.
- [23] Institut pro místní správu Praha mění svůj název na Institut pro veřejnou správu Praha. [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/institut-pro-mistni-spravu-praha-meni-svuj-nazev-na-institut-pro-verejnou-spravu-praha.aspx>>.

- [24] [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW:
<<http://www.google.cz/search?tbm=isch&hl=cs&source=hp&biw=1276&bih=823&gbv=2&aq=f&aqi=&oq=&q=institut%20pro%20m%C3%ADstn%C3%AD%20spr%C3%A1vu>>.
- [25] Historie města Valašské Klobouky. [online]. [cit. 2009-8-8]. Dostupné z WWW:
<<http://www.valasskeklobouky.cz/>>.
- [26] [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW:
<<http://files.valnov.webnode.cz/200000325-da354dc292/M%C4%9Bsto%20Vala%C5%A1sk%C3%A9%20Klobouky.jpg>>.
- [27] [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW:
<<http://www.tuzemska-dovolena.cz/images/mista/valasske-klobouky-2.jpg>>.
- [28] BARTÍKOVÁ, Gabriela. K postupu reformy veřejné správy. *Deník Veřejné správy : Reforma veřejné správy* [online]. 2003, [cit. 2011-04-16]. 26x ročně. Dostupný z WWW: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5320987>>.
- [29] ELIÁŠ, Antonín. Rozšířená působnost - kde je problém. *Deník Veřejné správy : Reforma veřejné správy* [online]. 2002, [2011-04-16]. 26x ročně. Dostupný z WWW: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5279514>>.
- [30] POSTRÁNECKÝ, Josef. Obce s rozšířenou působností. *Deník Veřejné správy : Reforma veřejné správy* [online]. 2003, [2011-04-16]. 26x ročně. Dostupný z WWW: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5320987>>.
- [31] Obce s rozšířenou působností. [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW:
<<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/zlinsky-kraj/verejna-sprava/spravni-cleneni/obce-s-rozsir-pusobnosti/>>.
- [32] JOUZA Ladislav. *Vzdělávání úředníků ve veřejné správě*. [online]. [cit. 2011-4-16]. Dostupné z WWW:
<<http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=89227&zor=1>>.

Přednáška:

- [33] KUBÍK, Josef. *Management*. (přednáška) Zlín : Obchodní akademie Tomáše Bati a Vyšší odborná škola Zlín.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod.	A podobně
Atd.	A tak dále
IMS	Institut pro místní správu
MÚ	Městský úřad
Např.	Například
S. r. o.	Společnost s ručením omezeným
SŠ	Středoškolské
Tj.	To je
Tzn.	To znamená

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Základní rozdělení managementu.....	11
Obr. 2. Znak Institutu pro místní správu Praha.....	26
Obr. 3. Znak Města Valašské Klobouky.....	29
Obr. 4. Budova Městského úřadu Valašské Klobouky.....	30
Obr. 5. Obce s rozšířenou působností Zlínského kraje.....	35
Obr. 6. Složení městského úřadu dle dosaženého vzdělání (%).....	48
Obr. 7. Vyjádření spokojenosti úředníků s poskytovaným vzděláváním (%).....	55

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Přehled dosaženého vzdělání v členění podle útvarů městského úřadu	48
Tab. 2. Dosud studující úředníci dle jednotlivých odborů.....	49
Tab. 3. Přehled výdajů vynaložených na vzdělávání úředníků jednotlivých úseků v posledních pěti letech v Kč	50
Tab. 4. Porovnání průměrných ročních nákladů na jednoho pracovníka útvaru městského úřadu (Kč)	51
Tab. 5. Přehled výsledků dotazníkového šetření	54

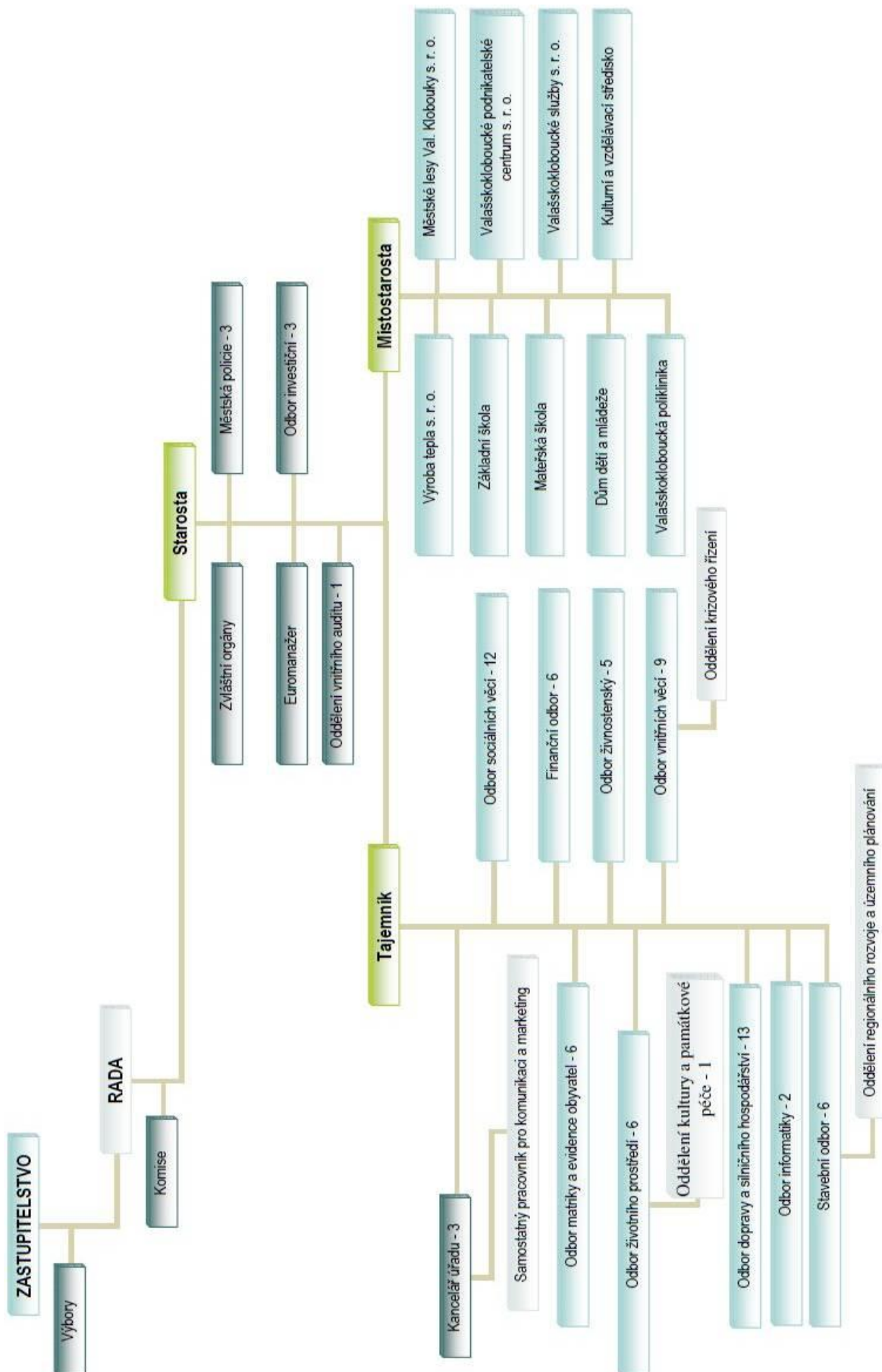
SEZNAM PŘÍLOH

P I **Struktura Města Valašské Klobouky**

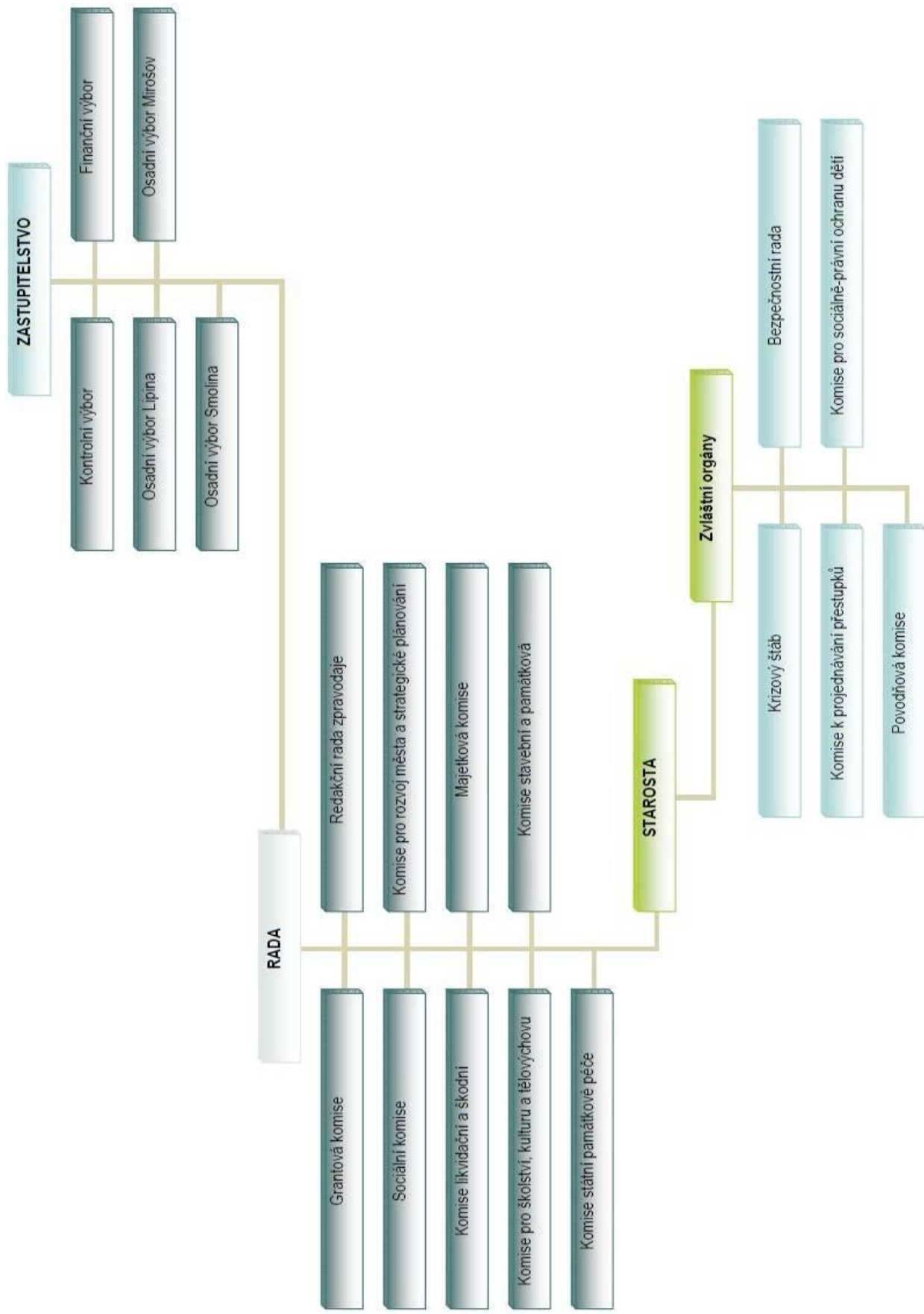
P II **Ceník vzdělávacích akcí IMS Praha**

P III **Dotazník spokojenosti zaměstnanců MÚ Valašské Klobouky s kvalitou rozvoje a odborné přípravy**

PŘÍLOHA P I: STRUKTURA MĚSTA VALAŠSKÉ KLOBOUKY

Poznámka: číslo v políčku znamená počet zaměstnanců daného odboru

PŘÍLOHA P II: CENÍK VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ IMS PRAHA

Ceník vzdělávacích akcí

Institut pro místní správu Praha

Uvedené ceny jsou platné pro rok 2011. Změna cen vyhrazena.

Uvedené ceny kurzů jsou osvobozeny od DPH.

Níže uvedené ceny platí pro všechny akreditované kurzy. U kurzů neakreditovaných platí uvedené ceny pouze pro úředníky územních samosprávných celků, státní správy a dalších správních úřadů.

Níže uvedené ceny jsou informativního rázu, konkrétní kalkulace je součástí smlouvy.

Konkrétní ceny pro jednotlivé kurzy jsou uvedeny v nabídce kurzů u informací k danému kurzu.

Pro více informací prosím kontaktujte ekonomické oddělení:

Jaroslava Bálková, tel.: 974 863 518, 736 620 749, e-mail: j.bal@institutpraha.cz

Typ vzdělávací akce	Rozsah akce	Cena v Kč
<i>V případě, že se vzdělávací kurz koná v Benešově, je cena kurzu uvedena ve dvou variantách: cena před lomítkem zahrnuje kurzovné a obědy, cena za lomítkem obsahuje kurzovné, ubytování ve vzdělávacím středisku a plnou penzi.</i>		

Zvláštní odborná způsobilost:

• příprava k ověření zvláštní odborné způsobilosti
kurz v rozsahu 32 hodin
(Vzdělávací středisko Benešov)	32 hodin	4.350,-/7.950,-
• náklady spojené s účastí na ověřování zvláštní odborné způsobilosti zkouškou
(Vzdělávací středisko Benešov)	16 hodin	2.270,-/4.070,-
• náklady spojené s opakováním zkoušky		2 500,-

Průběžné vzdělávání:

• kurz průběžného vzdělávání – jednodenní kurz
(učebna Praha, Dlážděná 4)	6 hodin	850,-
• kurz průběžného vzdělávání – jednodenní kurz
(učebna Praha, Dlážděná 4)	8 hodin	1 100,-
• kurz průběžného vzdělávání – jednodenní kurz
(Vzdělávací středisko Benešov)	8 hodin	1.760,-
• kurz průběžného vzdělávání
(Vzdělávací středisko Benešov)	12 hodin	2.070,-/2.970,-
• kurz průběžného vzdělávání
(Vzdělávací středisko Benešov)	16 hodin	2.270,-/4.070,-

• kurz průběžného vzdělávání
(Vzdělávací středisko Benešov)	18 hodin	2.500,-/4.300,-
• kurz průběžného vzdělávání
(Vzdělávací středisko Benešov)	32 hodin	4.350,-/7.950,-

E-learning

• studium v rozsahu 30 dní	900,-
• studium v rozsahu 45 dní	1.200,-
• studium v rozsahu 60 dní	1.690,-
• studium v rozsahu 90 dní	2.700,-
• bLearningový kurz	3.500,-
• studijní podklady v elektronické podobě	1 690,-
• příprava k opakované zkoušce	640,-
• vstupní vzdělávání následné	200,-

